

Bakalářská práce

České
vysoké
učení technické
v Praze

F3

Fakulta elektrotechnická
Katedra elektromagnetického pole

Návrh HW platformy pro test elektronických komponent na radiální odolnost

Martin Olbrich

Vedoucí: Ing. Martin Šipoš, Ph.D.
Studijní program: Elektronika a komunikace
Květen 2023

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **Olbrich** Jméno: **Martin** Osobní číslo: **499282**
Fakulta/ústav: **Fakulta elektrotechnická**
Zadávající katedra/ústav: **Katedra elektromagnetického pole**
Studijní program: **Elektronika a komunikace**

II. ÚDAJE K BAKALÁŘSKÉ PRÁCI

Název bakalářské práce:

Návrh HW platformy pro test elektronických komponent na radiační odolnost

Název bakalářské práce anglicky:

Design of a HW Platform for Testing Electronic Components for Radiation Resistance

Pokyny pro vypracování:

Vytvořte zařízení umožňující měřit radiační odolnost elektronických komponent. Základní testovací deska bude obsahovat řídicí mikrokontroler a sloty pro připojení modulů navržených pro konkrétní elektronickou komponentu testovanou na radiační odolnost. Mikrokontroler komunikuje s PC a posílá data pro následné zpracování v PC aplikaci. Pokyny pro vypracování:

Vyberte vhodný MCU s ohledem na aplikaci, seznamte se s sběrnicemi Ethernet, SPI a I2C a s návrhovým prostředím pro vývoj elektronických obvodů.

Navrhněte blokový diagram a schéma HW, DPS základní testovací desky s MCU a DPS testovacího modulu pro specifické zařízení (paměť komunikující pomocí SPI). Návrh DPS realizujte a ověřte základní funkčnost.

Vytvořte FW pro MCU implementující testování radiační odolnosti.

Vytvořte aplikaci pro PC pro vyhodnocení naměřených dat, otestujte specifické zařízení na radiační odolnost.

Seznam doporučené literatury:

[1] SKŘIVÁNEK, Vojtěch. Programujeme STM32: zdolejte jednočipy profesionálů [online]. 2. vydání. TZ-one, 2022 [cit. 2023-02-05]. ISBN 978-80-7539-131-5.

[2] ZÁHLAVA, Vít. Návrh a konstrukce desek plošných spojů. Praha: BEN - technická literatura, 2011. ISBN 978-80-7300-2X.

Jméno a pracoviště vedoucí(ho) bakalářské práce:

Ing. Martin Šipoš, Ph.D. katedra měření FEL (13138)

Jméno a pracoviště druhé(ho) vedoucí(ho) nebo konzultanta(ky) bakalářské práce:

Datum zadání bakalářské práce: **06.02.2023**

Termín odevzdání bakalářské práce: **26.05.2023**

Platnost zadání bakalářské práce: **22.09.2024**

Ing. Martin Šipoš, Ph.D.
podpis vedoucí(ho) práce

podpis vedoucí(ho) ústavu/katedry

prof. Mgr. Petr Páta, Ph.D.
podpis děkana(ky)

III. PŘEVZETÍ ZADÁNÍ

Student bere na vědomí, že je povinen vypracovat bakalářskou práci samostatně, bez cizí pomoci, s výjimkou poskytnutých konzultací. Seznam použité literatury, jiných pramenů a jmen konzultantů je třeba uvést v bakalářské práci.

Datum převzetí zadání

Podpis studenta

Poděkování

V první řadě bych chtěl poděkovat Milanovi Malichovi z Ústavu technické a experimentální fyziky ČVUT v Praze (dále ÚTEF) za veškerou pomoc od návrhu desek plošných spojů, přes psaní firmwaru po korekturu této práce. Rád bych také poděkoval Ing. Michaelu Holíkovi, Ph.D. z ÚTEFu za pomoc s korekturou při psaní bakalářské práce. Dále vedoucímu práce za FEL Ing. Martinu Šipoši, Ph.D za cenné připomínky při psaní této práce. V neposlední řadě Ondřejovi Pavlasovi za cenné rady k celému procesu tvorby bakalářské práce na externím pracovišti.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předloženou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s Metodickým pokynem o dodržování etických principů při přípravě vysokoškolských závěrečných prací.

V Praze, 24. května 2023

Martin Olbrich

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá návrhem HW modulární platformy pro test elektronických komponent na radiační odolnost. V práci je popsán samotný návrh HW platformy, FW pro mikrokontrolér a nakonec funkčnost aplikace pro počítač ovládající a vykreslující průběh měření. Platforma umožňuje testovat elektronické součástky komunikující pomocí SPI a I²C. Přenos dat mezi PC a platformou je zajištěn použitím ethernetu. Nakonec jsou v práci uvedeny výsledky měření radiační odolnosti F-RAM paměti na události způsobené ionizujícím zářením (tzv. single event effects).

Klíčová slova: ionizující záření, radiační odolnost, F-RAM paměť, polovodičové součástky, mikrokontrolér

Vedoucí: Ing. Martin Šipoš, Ph.D.

Abstract

This bachelor's thesis describes desing of a HW modular platform for testing the radiation resistance of electronic components. The thesis describes the design of the HW platform, the firmware for the microcontroller and the functionality of the computer application that controls meassurement and plots meassurement graphs. The platform allows testing electronic components that comunicate via SPI and I²C. The microcontroller communicates with the PC via Ethernet. Finally, the thesis presents results of testing radiation resistance of F-RAM memory for single event effect.

Keywords: ionizing radiation, radiation hardness, F-RAM memory, semiconductor components, microcontroller, total ionizing dose, single event effect

Title translation: Design of a HW Platform for Testing Electronic Components for Radiation Resistance

Obsah

1 Úvod	1
2 Úvod do ionizujícího záření	3
2.1 Ionizující záření	3
2.2 Korpuskulární záření	3
2.2.1 Alfa záření	4
2.2.2 Protony	4
2.2.3 Těžší ionty	4
2.2.4 Beta mínus záření	4
2.2.5 Beta plus záření	4
2.2.6 Neutronové záření	5
2.3 Vlnění	5
2.3.1 Interakce vlnění s materiálem	5
3 Dopady ionizujícího záření na elektronické komponenty	7
3.1 Dopady ionizujícího záření na polovodiče	7
3.2 Události způsobené ionizujícím zářením (SEE)	8
3.2.1 Single event upset	8
3.2.2 Single event transient	9
3.2.3 Single event functional interrupt	10
3.2.4 Single event latchup	10
3.2.5 Single event gate rupture a Single event burnout	10
3.2.6 Single event induced Hard Error	11
3.3 Celková ionizační dávka (TID)	11
3.3.1 TID v MOS struktuře	11
3.3.2 TID v bipolární struktuře	11
3.4 Poruchy krystalové mřížky (DD)	12
4 Sběrnice	13
4.1 Sběrnice Ethernet	13
4.1.1 Referenční model RM-OSI	13
4.1.2 Protokol UDP	14
4.1.3 Protokol TCP	14
4.2 Sběrnice SPI	15
4.2.1 Princip komunikace	15
4.3 Sběrnice I ² C	16
4.3.1 Princip komunikace	16
5 Realizace platformy pro test elektronických komponent	19
5.1 Návrh schéma a DPS	20
5.1.1 Výběr mikrokontroléru	20
5.1.2 Snímání proudu	20
5.1.3 Spínání zátěže	21
5.1.4 Napájení	21
5.1.5 Připojení modulů	22
5.1.6 Testovací modul	22
5.1.7 Postup návrhu DPS a výsledky ověřování funkčnosti	23

6 Firmware pro MCU	25
6.1 Typy testů	25
6.2 Programovací prostředí STM32CubeIDE	25
6.3 Hierarchie FW	26
6.4 Použití DMA	26
6.5 Použití registrů	27
6.6 Struktura paketů	28
6.7 Implementace TCP/IP	29
7 Aplikace pro počítač	31
7.1 Signály a sloty	32
7.2 Vykreslování grafů	32
7.3 Grafické uživatelské rozhraní	32
7.3.1 Ovládací část programu	32
7.3.2 Grafická část programu	34
8 Měření radiální odolnosti	37
8.1 Průběh a výsledky měření	38
8.1.1 Výsledky měření jevu typu SEU	39
8.1.2 Výsledky měření jevu typu SEFI	40
9 Závěr	41
Literatura	43
Přílohy	
A Schéma zapojení základní desky	49
B Schéma zapojení testovacího modulu s CY15B104QSN	53
C DPS základní desky, vrchní vrstva	55
D DPS základní desky, spodní vrstva	57
E DPS testovacího modulu s CY15B104QSN	59

Obrázky

2.1 Comptonův rozptyl, překresleno z [2].	6
3.1 SEU a MBU v paměti. [6]	9
3.2 SET v sekvenčním logickém obvodu. [6]	9
3.3 SEL v CMOS struktuře. [6]	10
3.4 Řez NPN tranzistorem a graf závislosti zesílení bipolárního tranzistoru na radiační dávce	12
4.1 Referenční model OSI. [12]	14
4.2 Zapojení SPI sběrnice se třemi <i>Slave</i> zařízení. [15]	15
4.3 Zapojení SPI sběrnice, převzato z [18] a překresleno.	16
5.1 Blokové schéma	19
5.2 Zapojení senzoru proudu a spínacího obvodu	21
5.3 Zapojení externího zdroje napájení.	22
5.4 3D model 9pinové konektorové lišty v programu Fusion 360.	22
5.5 Zapojení testovacího modulu s pamětí CY15B104QSN.	23
5.6 3D modely DPS.	24
5.7 Realizace DPS.	24
6.1 Topologie komunikace.	28
7.1 Uživatelské rozhraní aplikace pro PC.	31
7.2 Zpráva signalizující chybu při připojování k serveru.	33
8.1 Rentgenový snímek paměti CY15B104QSN.	37
8.2 Viditelné „wirebondy“ na snímku paměti CY15B104QSN.	38
8.3 Měřící stanoviště s AmBe válečkem.	38
8.4 Detailní pohled na měřící stanoviště.	39
E.1 Vrchní vrstva	59
E.2 Spodní vrstva	59

Tabulky

6.1 Položky registru.....	27
6.2 Struktura paketu GET.....	28
6.3 Struktura paketu SET.	28
6.4 Seznam příkazů SET.	29
8.1 Výsledky měření jevu typu SEU.....	39
8.2 Výsledky měření jevu typu SEFI.	40

Kapitola 1

Úvod

Cílem této bakalářské práce je navrhnout platformu umožňující testování elektronických komponent na radiační odolnost.

Ústav technické a experimentální fyziky ČVUT v Praze, kde vývoj této bakalářské práce probíhal, se zabývá měřením radiace. Měření probíhají na půdě Evropské organizace pro jaderný výzkum (zkráceně CERN), nebo ve vesmírných aplikacích. Požadavkem na toto měření jsou radiačně odolné elektronické součástky. Snahou návrhářů elektronických obvodů je používat komerčně dostupné komponenty pro jejich nízkou cenu a dobré vlastnosti, jako je například malá spotřeba nebo velikost. Tuto snahu můžeme také vidět u raketové společnosti SpaceX [1]. Tento cíl vede k vytvoření modulární platformy, která umožní testovat komerční součástky na radiační odolnost. Význam modularity je v tomto případě obrovský. Znamená vytvořit zařízení, které dokáže komunikovat se součástkami pomocí různých rozhraní a mít možnost sbírat data různého charakteru (velikost napětí, odběr proudu apod.).

První kapitola Úvod do ionizujícího záření se zabývá popisem a interakcí jednotlivých typů ionizujícího záření s materiálem. V další kapitole Dopady ionizujícího záření na elektronické komponenty jsou popsány jevy vznikající v elektronických součástkách po interakci s ionizujícím zářením. Třetí kapitola Sběrnice popisuje použitá rozhraní.

V praktické části se kapitola Realizace platformy pro test elektronických komponent věnuje návrhu schéma a desek plošných spojů testovací platformy. Firmware pro MCU popisuje princip a funkcionality firmwaru pro mikrokontrolér. Další kapitola Aplikace pro počítač se zaměřuje na aplikaci vytvořenou ve frameworku QT umožňující ovládat testování a poslední kapitola Měření radiační odolnosti uvádí naměřené výsledky z testování konkrétní součástky na radiační odolnost.

Kapitola 2

Úvod do ionizujícího záření

Pro návrh a testování elektronických komponent na radiační odolnost je klíčové porozumět tomu, jakým vlivů budou tyto komponenty vystaveny. Před tím, než se budu zabývat dopady ionizujícího záření na elektronické komponenty, se nejprve zaměřím na popis jednotlivých typů ionizujícího záření a jejich interakci s materiálem.

Při studiu záření jsem narazil na dva typy, které jsou rozděleny na základě energie částic. Prvním typem je ionizující záření, kde částice mají dostatečnou energii na to, aby při interakci s materiálem změnilly podobu atomu (vyrazit z něho elektrony, protony nebo neutrony). Ionizace poté spouští další procesy v materiálu vedoucí k např. změně elektrických účinků. Dalším typem záření je neionizující, jehož částice mají nižší energii, nedostatečnou na ionizaci. Látky na toto záření obvykle reagují mechanickými nebo tepelnými účinky. [2] Tato bakalářská práce se bude zabývat pouze ionizujícím zářením.

2.1 Ionizující záření

Podle [2], ionizující záření lze dále dělit na základě způsobu ionizace.

Přímo ionizující záření je tvořeno částicemi, které nesou elektrický náboj a přímo interagují, na základě Coulombova zákona, s materiálem, kterým procházejí. Mezi tyto částice řadíme: jádra atomu Helia (záření α), elektrony (záření β^\pm), protony, těžší ionty.

Nepřímo ionizující záření je tvořeno částicemi, které nenesou elektrický náboj a ionizují materiál předáním kinetické energie nabitým částicím, a ty poté ionizují materiál. Mezi tyto částice řadíme fotony (γ a X-ray záření) a neutrony.

2.2 Korpuskulární záření

Jak uvádí [2], tento typ záření je tvořen pohybujícími se částicemi předávající svoji energii (kinetickou, elektrický náboj) materiálu, tyto částice mají nenulovou klidovou hmotnost m_0 a šíří se rychlostí menší než rychlost světla. Po interakci s materiálem zachovávají svoji existenci.

■ 2.2.6 Neutronové záření

K uvolnění neutronu z jádra dochází jadernými reakcemi při štěpení těžkých jader nebo jako chtěný produkt v urychlovači částic vznikající nárazem urychlených iontů do nastaveného materiálu. Neutrony mají krátký poločas rozpadu a velmi brzy po vzniku se rozpadají na protony, elektrony a (anti)neutrino (β^-). Při interakci neutronu s látkou nedochází k přímé ionizaci, vzhledem k nábojové neutralitě neutronu. V materiálu dochází až k sekundární ionizaci, která vzniká po interakci neutronu s atomy prostředí. Při pružném rozptylu předává rychle dopadající neutron část své kinetické energie jádru a pohybem kladně nabitého jádra se materiál ionizuje. Při nepružném rozptylu rychle dopadající neutron zvyšuje vnitřní energii jádra. Ionizace nastává, když se jádro vrací zpět do původního stavu. Na konci tohoto děje je uvolněn foton γ záření. Pomalé neutrony jsou pohlceny jádrem, vlivem toho se vyzařuje β^- nebo γ záření, které následně ionizuje materiál. [2]

■ 2.3 Vlnění

Tento typ záření je tvořen fotony, které se šíří od zdroje formou vln. Typickými představiteli je elektromagnetické pole nebo gravitační vlny (tvořeny *gravitony*). Fotony mají nulovou klidovou hmotnost m_0 , nulový náboj a šíří se rychlostí světla. Po interakci s materiálem (předáním energie) zanikají. Do této skupiny řadíme γ a rentgenové záření. [2] Vlnové záření vzniká jadernými reakcemi nebo při přechodu jádra z vyššího do nižšího stavu [4].

■ 2.3.1 Interakce vlnění s materiálem

Interakce vlnového záření můžeme rozdělit na tři hlavní procesy, jmenovitě fotoefekt, Comptonův rozptyl a tvorba elektron-pozitronových párů. Následující popis jeví vychází z [2].

■ Fotoefekt

Fotoefekt je proces, při němž dopadající foton předá veškerou energii elektronu a pokud je energie dopadajícího fotonu vyšší než vazebná energie elektronu na dané hladině, tak je z atomu vyražen fotoelektron s energií danou vztahem (2.1).

$$E_e = h \cdot \nu - E_v, \quad (2.1)$$

kde $h \cdot \nu$ je energie dopadajícího fotonu a E_v vazebná energie vyraženého fotoelektronu.

Pravděpodobnost vzniku fotoefektu je závislá na protonovém čísle materiálu Z , který pohlcuje vlnové záření a na energii dopadajícího záření E_γ .

Nejvyšší pravděpodobnost vzniku fotoefektu nastává u prvků s vysokým protonovým číslem a energií dopadajícího fotonu pohybující se kolem vazebné energie elektronů absorbující látky. Tato energie se obvykle pohybuje v řádu

desítek keV. Vznik fotoefektu je pro fotony s energií nad 1 MeV téměř nepravděpodobný.

■ Tvorba elektron-pozitronových párů

Vletí-li foton o energii alespoň větší než součet klidových energií elektronu a pozitronu (1,022 MeV) do látky, tak vlivem interakce s Coulumbovým polem jádra se foton přemění na dvojici elektron a pozitron.

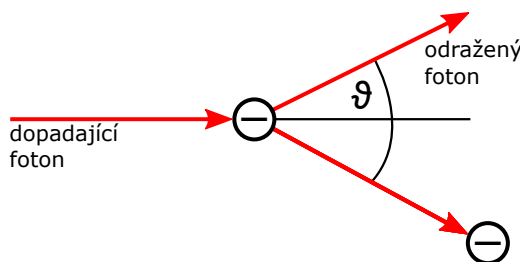
■ Comptonův rozptyl

Nepohlí-li se dopadající foton při srážce s elektronem okamžitě, nastává Comptonův rozptyl. Děj, při kterém nepohlčený foton dále pokračuje v pohybu materiálem jiným směrem se sníženou energií.

Energie odraženého fotonu (E_{γ}') je dána Comptonovým vztahem (2.2), ze kterého je patrné, že tento jev je značně závislý na úhlu odrazu fotonu záření. Celý děj je znázorněn na obr. 2.1. Velikost snížené energie fotonu odpovídá velikosti energie odraženého elektronu.

$$E_{\gamma}' = \frac{E_{\gamma}}{\left[1 + \frac{E_{\gamma}}{m_{oe}c^2} \cdot (1 - \cos\vartheta)\right]}, \quad (2.2)$$

kde E_{γ} je energie dopadajícího fotonu γ záření, m_{oe} je klidová hmotnost elektronu, c je rychlost světla a ϑ úhel odrazu fotonu vůči úhlu dopadu.

Obrázek 2.1: Comptonův rozptyl, překresleno z [2].

Kapitola 3

Dopady ionizujícího záření na elektronické komponenty

Tato kapitola se zabývá dopady ionizujícího záření na elektronické komponenty. Vzhledem k tomu, že převážná většina součástek je polovodičová, bude se tato část zabývat pouze dopady ionizujícího záření na polovodičové součástky.

Zkoumání těchto dopadů je v dnešní době důležité hlavně pro spolehlivost a životnost kosmických systémů jako jsou palubní počítače raket, družic apod.. Dalšími kritickými průmysly je letecký průmysl (ve vyšších vrstvách atmosféry jsou letadla vystavena větší dávce ionizujícího záření) a vojenský průmysl. V zásadě se jedná o jakoukoliv elektroniku řídicí citlivé nebo kritické systémy. Je proto důležité dokonale znát jevy, které se vyskytují v polovodičových strukturách, aby bylo možné jim předcházet použitím radiačně odolných součástek, redundantních systémů nebo je minimalizovat pomocí včasné detekce.

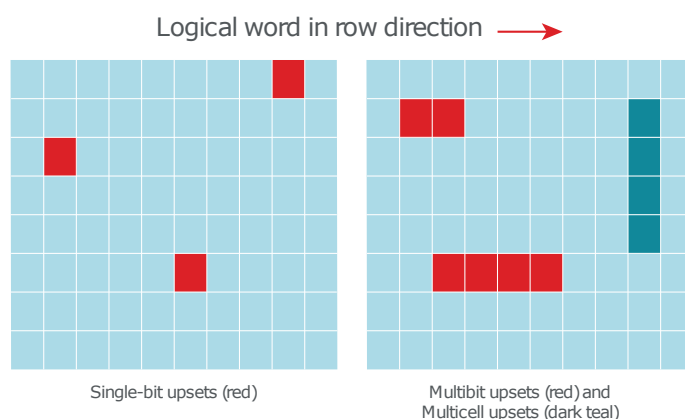
V této kapitole se používají termíny *rekombinace*, *drift* a *difúze*, kterým je možné hlouběji porozumět v [5].

3.1 Dopady ionizujícího záření na polovodiče

Jak již bylo naznačeno v úvodu této kapitoly, účinky ionizujícího záření v polovodiči snižují spolehlivost součástky a tím zvyšují její chybovost. Tyto poruchy lze rozdělit do následujících kategorií [6]:

- Single event effects (dále SEE)
- Total ionizing dose (dále TID)
- Displacement damage (dále DD)

V následujících částech jsou vysvětleny jednotlivé typy a jejich závažnost. Z důvodu složitosti překlada odborných termínů jsou jednotlivé názvy efektů uvedeny v původním anglickém jazyce.

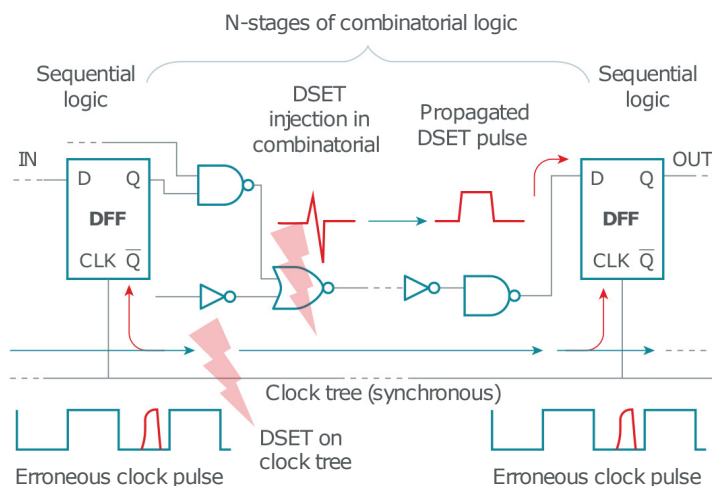

Obrázek 3.1: SEU a MBU v paměti. [6]

Jak je uvedeno ve zdroji [6] u pamětí DRAM se MBU vyskytuje v rozsahu 5–10% z četnosti výskytu SEU a u pamětí SRAM v rozsahu 5–15% ze všech výskytů SEU.

3.2.2 Single event transient

Zasáhnou-li částice hradlo (NOR, NAND, XOR) v daném logickém zapojení může následně vzniknout Single Event Transient (SET), v digitálních obvodech také označován jako Digital Single Event Transient (DSET). Částice vygenerují impulz, který se následně šíří obvodem. Některé jsou dostatečně velké, aby byly zachyceny prahovými napětími a vygenerují tak falešný digitální signál. Ten se šíří obvodem jako nová informace a může vyvolat nežádoucí jevy. Jak je ukázáno na obr. 3.2, SET může zasáhnout i rozvod hodinového signál, který se šíří do všech zařízení k němu připojených. [6]

Obrázek 3.2: SET v sekvenčním logickém obvodě. [6]

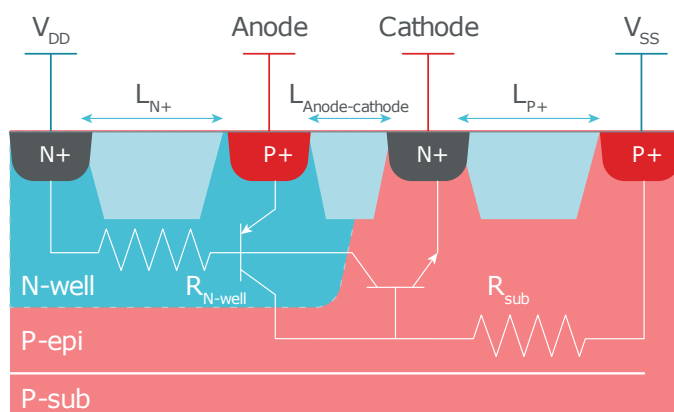
3.2.3 Single event functional interrupt

Mezi další nedestruktivní jev řadíme SEFI. Tento efekt vzniká v kritické části zařízení, které je zodpovědné za řídicí mechanismy a může změnit tok programu [7] např. zasažením registru spouštějící reset systému [6]. SEFI poruchy se vyskytují u nevolatilních FLASH pamětí, DRAM, SRAM, FPGA nebo u mikroprocesorů a mikrokontrolérů [7].

3.2.4 Single event latchup

Single event latchup řadíme mezi tzv. „hard errors“. Zasahuje integrované obvody vyrobené technologií CMOS (Complementary Metal Oxide Semiconductor) nebo BiCMOS. Jak je uvedeno na obr. 3.3, v CMOS struktuře vznikají parazitní bipolární tranzistory. Emitor PNP BJT tranzistoru je připojen na anodu (P+), báze na V_{DD} (N) a kolektor na P-epi/P-substrat. Emitor NPN BJT tranzistoru je připojen na katodu N+, báze na P-epi/P-sub a kolektor na bázi PNP tranzistoru. Zapojením vzniká tyristor. Dopadající částice, vygenerováním párů elektron-díra a následným driftem, vytvoří úbytek napětí v potenciálové jámě N (R_{N-well}) a na R_{SUB} . Velikost úbytku napětí je dána rezistivitou a hloubkou substrátu i jámy. Je-li napětí na uvedených rezistorech dostatečně velké otevře se jeden tranzistor, vzniká ve struktuře tyristorový jev, uzavře se kladná zpětná vazba a propojuje se napájení a zem. [6]

Popisovaný jev výše povoluje vzniknout ve struktuře nadproud a ten může nevratně poškodit součástku. Poruchu lze odstranit včasným resetováním napájení zařízení nebo vyčkat do úplného zničení. [6]

Obrázek 3.3: SEL v CMOS struktuře. [6]

3.2.5 Single event gate rupture a Single event burnout

Jev vyskytující se ve výkonových aplikacích postihující MOSFET tranzistory, IGBT tranzistory, bipolární tranzistory a diody. Tyto součástky jsou vlivem vysokého vnitřního pole náchylné na vznik poruch. U SEB může dojít vli-

vem zkratu k destrukci součástky. U SEGR dochází k destrukci proražením dielektrika MOSFET tranzistorů. [7]

■ 3.2.6 Single event induced Hard Error

Single Event Inuced Hard Error (SHE) se převážně vyskytuje v pamětech SRAM a DRAM. Vlivem nahromaděného náboje může dojít k zaseknutí bitu v paměťové buňce. [7]

■ 3.3 Celková ionizační dávka (TID)

Total Ionizing Dose (TID) poskytuje informaci o maximální možné absorpci ionizujícího záření polovodičovou součástkou, aniž by byla pozměněna funkčnost součástky. Po překročení této dávky dochází k poruchám především v tranzistorech vyrobených MOS nebo bipolární technologií.

Udávanou jednotkou je absorbovaná dávka v radech (Radiation Absorbed Dose) s uvedením příslušného materiálu např. rad(Si). Platí, že $1 \text{ rad} = 0.00001 \frac{\text{J}}{\text{g}}$ [8]. V systému SI je však používána jednotka Gray (Gy), platí $1 \text{ Gy} = 100 \cdot \text{rad}$. V technických dokumentech výrobců součástek je používána jednotka rad(Si) nebo krad(Si). [6]

Dopadne-li částice na izolant, který je definován nízkou hustotou volných nosičů a jejich pohyblivostí (především díry) uchová se v materiálu, po odletu elektronu, přebytečný náboj. Velikost vytvořeného náboje je závislá na typu ionizujícího záření (fotony, ionty, neutrony, elektrony atd.), energii, trajektorii a vlastnostech. [6] V následujících podkapitolách bude podrobněji probrán popisovaný jev v MOS a bipolární technologii tranzistorů.

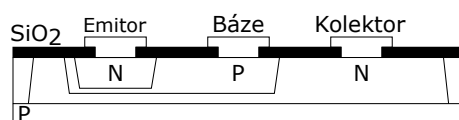
■ 3.3.1 TID v MOS struktuře

Problém nastává použitím izolačního materiálu SiO_2 (Oxid křemičitý) na vytvoření hradla. V SiO_2 mají elektrony mnohem větší pohyblivost než díry, proto při vygenerování páru elektron-díra (potřebná energie cca. 17 eV) rekombinuje velmi malá část a elektron difuzí nebo driftem opouští materiál. V materiálu zůstává osamocená díra a tím vzniká elektrické pole. Tímto procesem se ve struktuře akumuluje náboj a tím se postupně posunuje prahové napětí tranzistoru. Největší dopad na životnost MOS struktury má γ záření následuje rentgenové záření, elektrony a lehké ionty. [6]

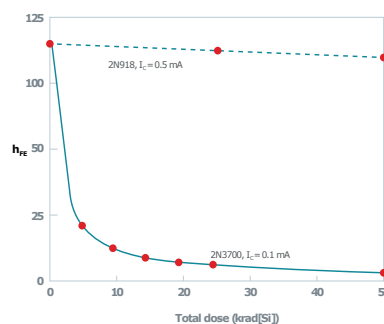
■ 3.3.2 TID v bipolární struktuře

Poškození vzniká u integrovaných bipolárních tranzistorů vlivem použití SiO_2 jako izolačního materiálu viz obr. 3.4a. Bipolární tranzistory mají zvýšenou citlivost na nízkou radiační dávku (tzv. ELDRS z anglického jazyku Enhanced Low-Dose-Rate Sensitivity), proto pro správné určení TID je potřeba součástky testovat na malých dávkách. Při testování bipolárních tranzistorů malými dávkami ionizujícího záření bylo totiž pozorováno zvýšení proudu

tekoucího do báze, aniž by byl, podle předpokladu, zvýšen proud kolektorem. Výsledkem je snížení činitele zesílení β (h_{FE}), jehož velikost je dána poměrem proudu v kolektoru ku proudu tekoucí bázi. [6] Snižování zesílení bipolárních tranzistorů v závislosti na dávce ionizujícího záření je ukázáno na obr. 3.4b. Naměřená data pochází z vesmírné sondy Casini [6], která byla vypuštěna do vesmíru v roce 1997 raketou Titan 4B a v roce 2017 sonda zakončila svoji misi v atmosféře Saturnu, jehož pozorování měla sonda za úkol.

(a) : Řez integrovaným NPN tranzistorem, převzato a přeloženo z [11].

(b) : Degradace zesílení na sondě Casini. [6]

Obrázek 3.4: Řez NPN tranzistorem a graf závislosti zesílení bipolárního tranzistoru na radiační dávce

3.4 Poruchy krystalové mřížky (DD)

Displacement Damage (DD) je jev, při kterém dochází vlivem záření k vyrážení atomů z krystalové mřížky. Výsledkem je změna elektrických a optických vlastností materiálu. Tato změna je trvalá. [9]

Prochází-li částice materiálem, ztrácí svoji energii buďto generací elektron děrových párů (ionizace) nebo přemístováním atomů v krystalické mřížce (zkratka NIEL znamenající neionizující ztráta energie). Pokud nastane NIEL, zůstane po atomu prázdné místo. Uvolněný atom se může pohybovat po mřížce a snaží se zaujmout stabilní stav. Mohou se vytvářet izolované atomy nebo shluky atomů. Tyto defekty závisí na typu a energii dopadající částice, teplotě, čase po ozáření, typu materiálu, nečistot a jejich koncentraci. Vlivem narušení krystalické mřížky se v materiálu mění energetické pásma. [10]

Pro součástky se definuje tzv. displacement damage dose v jednotkách MeV/g, která říká kolik energie na gram je možné uložit v materiálu [9]. Podrobnější informace je možné nalézt v [9] a [10].

Kapitola 4

Sběrnice

Ve této bakalářské práci byly použity sběrnice typu SPI, I²C a Ethernet, jejichž princip bude v následující kapitole popsán.

4.1 Sběrnice Ethernet

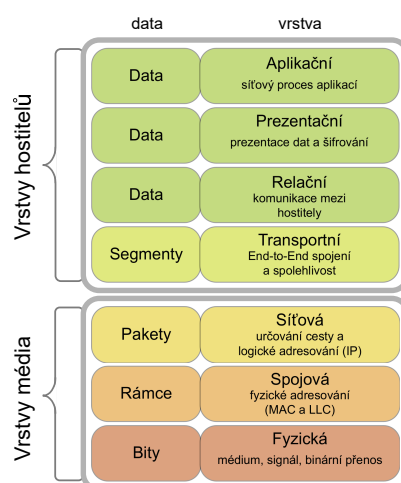
Sběrnice typu ethernet je jedna z komunikačních rozhraní umožňující připojení do počítačové sítě (LAN, WAN, atd.). Komunikace je definována, pro zjednodušení problému, referenčním modelem ISO/OSI (International Organization for Standardization/Open Systems Interconnection). Následující podkapitola Referenční model RM-OSI čerpá z [13] a podkapitoly Protokol UDP a Protokol TCP z [14].

4.1.1 Referenční model RM-OSI

Pro zjednodušení celého problému se komunikace rozděluje do několika vrstev, konkrétně do sedmi viz obr. 4.1. První vrstvou je vrstva fyzická, zajišťující přenos digitálního signálu na přenosové médium. Druhá, spojová, vrstva řídí komunikaci a definuje topologii sítě. Zabezpečuje přenos proti chybám a poskytuje fyzické adresování. Síťová vrstva zajišťuje směrování v síti i mezi nesousedními zařízeními např. pomocí IP adresy. Transportní vrstva zabezpečuje spojení mezi koncovými zařízeními a umožňuje rozlišit data pro více procesů. Relační vrstva poskytuje sestavení, řízení a ukončení relace. Prezentativní vrstva zabezpečuje správné kódování znaků a datových formátů. Aplikační vrstva dává datům svůj význam a jsou zde definovány různé protokoly jako např. HTTP.

Každá vrstva komunikuje pomocí komunikačního protokolu vždy se sousední vrstvou, nemůže být vynechána a poskytuje určitou službu nebo funkci. Pokud danou vrstvou chceme vynechat, musíme tuto vrstvu označit jako transparentní. Uplatňuje se zde princip zapouzdření.

Mezi komunikujícími zařízeními je používán tzv. Protocol Data Unit (PDU), který obsahuje záhlaví a datovou část. Ono záhlaví je tvořeno režijními informacemi dané vrstvy. Jakákoliv vrstva odesílajícího zařízení převezme PDU jako datový blok od vyšší vrstvy, přidá hlavičku a předá celý blok nižší vrstvě. Nakonec nejnižší (fyzická) vrstva vše odešle přijímajícímu zařízení.

Obrázek 4.1: Referenční model OSI. [12]

4.1.2 Protokol UDP

Protokol UDP pracuje v transportní vrstvě. Jedná se o nespolehlivý způsob komunikace tedy, že není zajištěno doručení, správnost a pořadí dat posílaných druhému zařízení. Po odeslání není vyžadováno potvrzení o přijetí. Při komunikaci není vytvořeno spojení, zařízení pouze odešle daný datagram na určitou IP adresu a tím komunikace ze strany odesílajícího zařízení končí.

Tento typ komunikace se především používá tam, kde je potřeba rychlost, malá spotřeba nebo není problémem ztráta datagramu. Využití můžeme najít u embedded zařízení, internetových televizí nebo rádií apod.

4.1.3 Protokol TCP

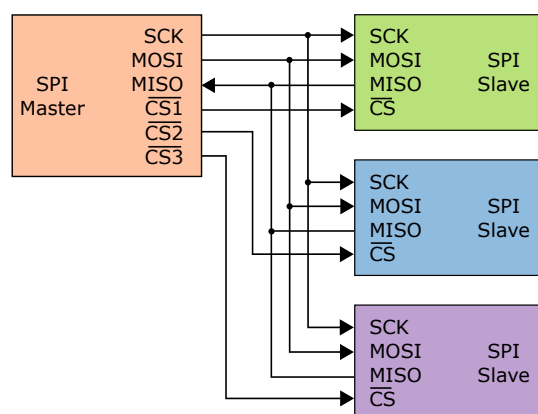
Protokol TCP je na rozdíl od UDP protokolu velmi spolehlivý. Po vytvoření spojení s protějším zařízením je schopen zajistit správnost dat i jeho posloupnost. Relační, prezentační a aplikační vrstva jsou nahrazeny jednou vrstvou jménem aplikační.

Princip komunikace je založen na posílání potvrzení o příjmu správných dat. Pokud odesílající stanice potvrzení nepřijme nebo pokud přijímaná data jsou chybná, posílá se paket znovu. Spojením se vytváří duplexní přenos na základě definice čísla portu.

Příkladem použití tohoto protokolu jsou aplikace požadující spolehlivost doručení dat jako jsou např. HTTP (Hypertext Transfer Protocol) zajišťující komunikaci mezi webovým prohlížečem a serverem, SMTP (Simple Mail Transfer Protocol) umožňující posílání elektronické pošty apod.

4.2 Sběrnice SPI

Serial Peripheral Interface (SPI) je plně duplexní synchronní rozhraní typu „single master“ tedy, že komunikaci inicializuje pouze jeden řídicí obvod (*Master*). Rozhraní je definováno pomocí čtyř pinů. Serial Clock (*SCK*), Master Out - Slave In (*MOSI*), Master In - Slave Out (*MISO*) a Chip Select (*CS*). *CS* je někdy označován i jako Slave select (*SS*). Příklad zapojení tří *Slave* zařízení k jednomu *Master* zařízení viz obr. 4.2. Princip SPI je čerpán z [16], pokud není uvedeno jinak.

Obrázek 4.2: Zapojení SPI sběrnice se třemi *Slave* zařízení. [15]

Pinem *SCK* *Master* obvod distribuuje hodinový signál do všech připojených *Slave* zařízení. Frekvence hodinového signálu poskytuje informaci o tom, kdy se mají začít data vzorkovat nebo odesílat. Zkráceně se od této frekvence odvíjí rychlost komunikace.

Piny *MOSI* a *MISO* jsou určeny pro samotný přenos dat. Jejich funkčnost je zřejmá z názvu, proto zde nebude dále rozebrána. Pinem *CS* *Master* vybírá obvod se kterým chce komunikovat. Každé *Slave* zařízení má svůj vlastní *CS*. Počet pinů *Master* obvodu, umožňující funkci *CS*, limituje celkový počet připojitelných *Slave* zařízení ke sběrnici. Jak je zmiňováno ve zdroji [16], tak pro aktivaci *CS* je použita inverzní logika, pro aktivaci *Slave* zařízení je potřeba připojit na pin *CS* logickou 0. Od tohoto je označován chip select symbolem \overline{CS} . Navíc některé obvody vyžadují před každým příkazem nastavení \overline{CS} do logické 1 a poté přepnutí zpět do logické 0, i když je již \overline{CS} aktivován. Toto mj. používá paměť Infineon CY15B104Q, která je v rámci této bakalářské práce testována.

4.2.1 Princip komunikace

Master obvod nejprve nastaví \overline{CS} příslušnému *Slave* zařízení. Následně *Master* obvod začne generovat hodinový signál a vysílat data na lince *MOSI*. Posílají se rámce o velikosti 8/16/24/32 bitů a MSB je většinou posílán jako první [16]. *Master* i *Slave* zařízení obsahují posuvný registr (viz obr. 4.3). *Master*

Komunikaci *Master* zahajuje tzv. startovacím signálem. Tento signál je generován jako změna úrovně (sestupná hrana) na lince *SDA*, když je hodinový signál v logické 1. Tím se sběrnice označí jako zaneprázdněná, ostatní zařízení nemohou vyvolat komunikaci a naslouchají jestli *Master* nechce komunikovat s nimi. Konec komunikace je signalizován vzestupnou hranou.

Každé zařízení připojené na sběrnici je označeno jedinečnou 7b adresou. První rámeček proto obsahuje adresu zařízení, se kterým chce *Master* komunikovat. Osmým bitem prvního rámečku je označováno zdali bude následovat čtení (= 1) nebo zápis (= 0). Devátý bit se nazývá potvrzovací bit (*ACK* = acknowledge), kterým přijímané zařízení potvrzuje svoji přítomnost uvedením linky *SDA* do stavu logické 1. *Master* ukončuje komunikaci nedojde-li k přijetí *ACK* bitu. Sběrnice je opět volná. Bit *ACK* je posílán v každém rámečku. Pokud *Master* je příjemcem dat a nevygeneruje *ACK* bit je to znamení pro *Slave*, že *Master* další data přijímat nechce a linka se uvolňuje.

Detekce vysílání více zařízení v jeden okamžik je realizována pomocí neustálého monitoringu datového toku na pinu *SDA*, i když dané zařízení vysílá. Detekuje-li vysílající při snaze zápisu logické 1 logickou 0, znamená to, že na lince komunikuje někdo jiný a okamžitě musí ukončit vysílání. V krajních případech nemusí k detekci vůbec dojít (posílaná data jsou totožná (adresa i obsah)).

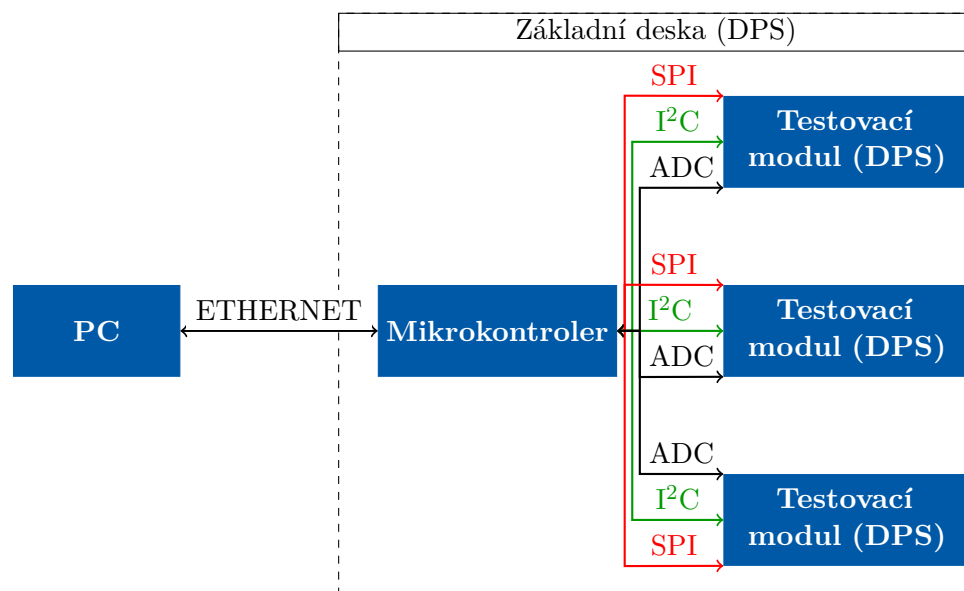
Frekvenci generovaného hodinového signálu může *Slave* zařízení změnit pravidelným přidržením pinu *SCK* v logické nule a tím je i *Master* donucen snížit rychlost odesílaných dat. Dále tímto způsobem může *Slave* prodlužovat interval mezi přijetím příkazu a odesláním dat.

Kapitola 5

Realizace platformy pro test elektronických komponent

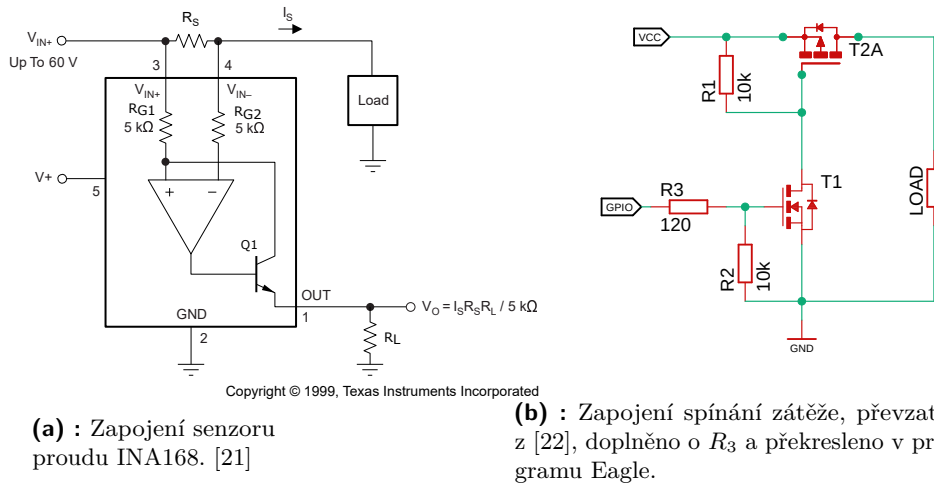
V následujících kapitolách budou popsány jednotlivé kroky samotné realizace testovací platformy. Nejprve se zastavím u blokového schéma, následně se posunu přes výběr vhodného mikrokontroléru a návrhu desky plošného spoje k implementaci firmwaru a aplikaci umožňující vizualizaci dat. Nakonec bude tato bakalářská práce zakončena samotným měřením radiační odolnosti a uvedením naměřených výsledků.

Základním úkolem bylo vytvořit univerzální platformu na testování radiační odolnosti elektronických komponent (převážně na jevy SEE a TID). Blokové schéma testovací platformy je uvedeno na obr. 5.1. Problém byl rozdělen na tzv. základní desku a testovací moduly.

Obrázek 5.1: Blokové schéma

Základní deska, která je vytvořena jako samostatná deska plošného spoje (dále DPS), obsahuje mikrokontrolér umožňující komunikovat, po nejčastěji používaných sběrnicích (SPI a I²C), s jednotlivými moduly. Dále mikrokon-

Obrázek 5.2: Zapojení senzoru proudu a spínacího obvodu.

Q_1 . Proud vytékající z emitoru Q_1 vytváří úbytek napětí na rezistoru R_L o velikosti určující rovnice (5.1) z [21]. Tento úbytek je následně vzorkován ADC a zpracován v MCU.

$$V_O = I_s \cdot R_s \cdot g_m \cdot R_L, \quad (5.1)$$

kde V_O je výstupní napětí senzoru, I_s proud tekoucí rezistorem R_s , g_m transkonduktance tranzistoru Q_1 . R_L rezistor s úbytkem napětí rovnající se V_O .

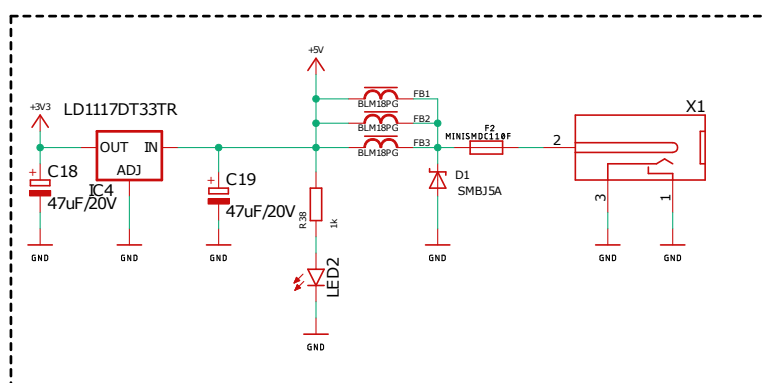
Určení velikostí rezistorů vychází z parametrů testované součástky. Podle katalogového listu ([25]) paměť Infineon CY15B104QSN odebírá proud při Latch-up události větší než 140mA. Na základě této hodnoty byla s rezervou stanovena maximální hodnota proudu 500 mA protékajícího rezistorem R_s . Výstupní napětí po konverzi činí 3,3 V. Hodnota transkonduktance je určena na základě katalogového listu senzoru proudu ([21]). Po určení maximálního úbytku napětí na rezistoru R_s ($U_{R_{smax}} = 50 \text{ mV}$) můžeme definovat, úpravou rovnice (5.1), velikosti rezistorů. $R_s = 100 \text{ m}\Omega$ a $R_L = 330 \text{ k}\Omega$.

5.1.3 Spínání zátěže

Odstranění jevu typu SEL je možné resetováním zařízení. Pro tento účel je do cesty mezi MCU a testovací modul přidán spínací obvod, viz obr. 5.2b. Obvod řídí MCU pinem GPIO a v případě překročení proudu nad předem definovanou hodnotu, nastavenou uživatelem v aplikaci pro počítač, dojde k odpojení modulu od napájení (sepnutím tranzistoru T1). Rezistor R_3 je tzv. omezovací odpor, který omezuje proud při spínání nebo vypínání tranzistoru.

5.1.4 Napájení

Napájení celé platformy je možné pomocí připojení vývojového kitu přes USB k PC. Používané úrovně jsou 3,3 V a 5 V. Samotné Nucleo používá

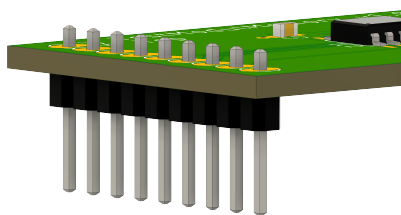

Obrázek 5.3: Zapojení externího zdroje napájení.

tzv. „3,3 V logiku“. Jednotlivé testovací moduly mají možnost volby mezi těmito úrovněmi. Pro zabezpečení robustního napájení je základní deska doplněna možností připojit externí zdroj o velikost napětí 5 V. Schéma zapojení vstupního obvodu je na obr. 5.3. Vstup obvodu je ošetřen vratnou pojistkou (MINISMDC110F-2) o vypínacím proudu 2,2 A [23] a ochrannou diodou (SMBJ5.0A) před elektrostatickými výboji, potlačení přechodových jevů a ochrannou proti přepólování vstupního napětí [24]. Nakonec je připojen regulátor napětí s nízkým úbytkem umožňující přeměnu napájecího napětí z 5 V na 3,3 V pro následné napájení integrovaných obvodů.

5.1.5 Připojení modulů

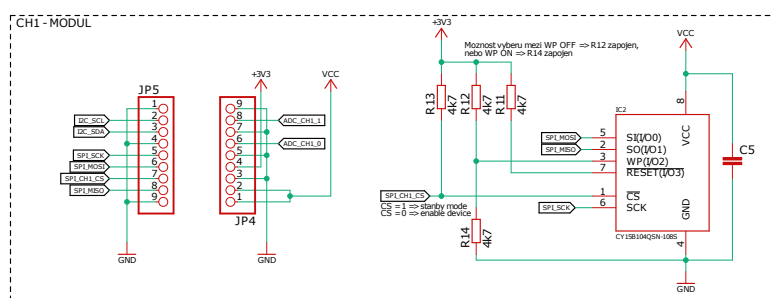
Připojení modulů je realizováno kolíkovou lištou s roztečí kontaktů 2.54 mm ilustrovanou na obr. 5.4. Pro každý modul jsou použity dvě tyto lišty (každá s 9 piny) viz obr. 5.5. Ke konektoru jsou přivedena jednotlivá rozhraní (SPI a I²C), volitelná úroveň napájení, 3,3 V a dva ADC převodníky. Schéma zapojení konektorů na straně vývojového kitu je uvedena v příloze A.

Obrázek 5.4: 3D model 9pinové konektorové lišty v programu Fusion 360.

5.1.6 Testovací modul

Na testovacím modulu je umístěna samotná testovaná součástka s vývody na připojení ke konektoru. U paměti CY15B104QSN dále modul obsahuje

Obrázek 5.5: Zapojení testovacího modulu s pamětí CY15B104QSN.

(obr. 5.5) pull-up rezistory na \overline{CS} a \overline{RESET} . Dalšími rezistory (R12 a R14) je možné nastavit hardwarovou ochranu před zápisem do registrů (dále WP). Jak vyplývá z katalogového listu [25], pokud pin \overline{WP} připojíme ke GND, tak jsou registry paměti hardwarově chráněny před zápisem.

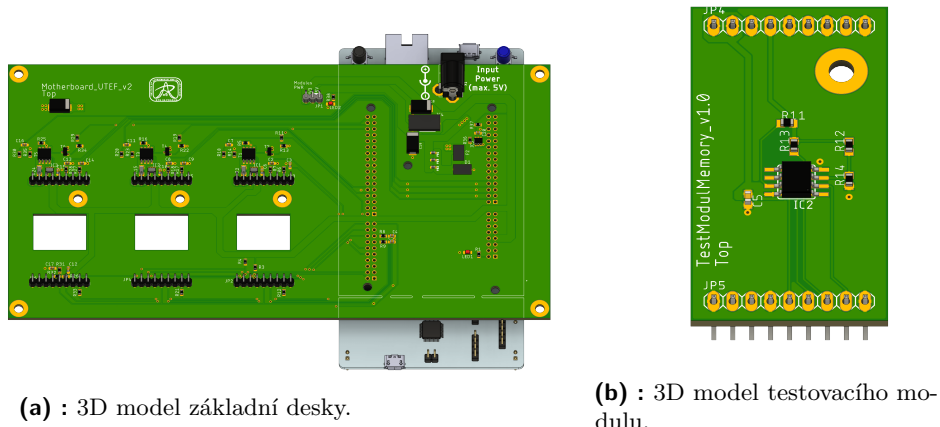
5.1.7 Postup návrhu DPS a výsledky ověřování funkčnosti

Na začátku návrhu DPS je nejprve potřeba nastavit tzv. DRC (Design Rule Check). Doplněvané informace jsou uvedeny na stránkách výrobce desek plošných spojů. V tomto případě se jedná o firmu PragoBoard. Důležité jsou následující informace: nejmenší spoj/mezera $100 \mu\text{m}$ a průměr vrtaného otvoru $0,25 \text{ mm}$. Tyto hodnoty jsou nastaveny do DRC a tím je zajištěno, že tyto parametry bude program hlídat za nás. Tento postup je možné vztáhnout obecně na všechny typy návrhových programů. Vždy je při návrhu nutné počítat s technologickými omezeními výrobce DPS. Dalším parametrem je počet vrstev. V tomto případě jsou zvoleny vrstvy dvě, protože na desce není vedeno tolik signálů a je zachována monolitická vrstva zemnění ve spodní vrstvě.

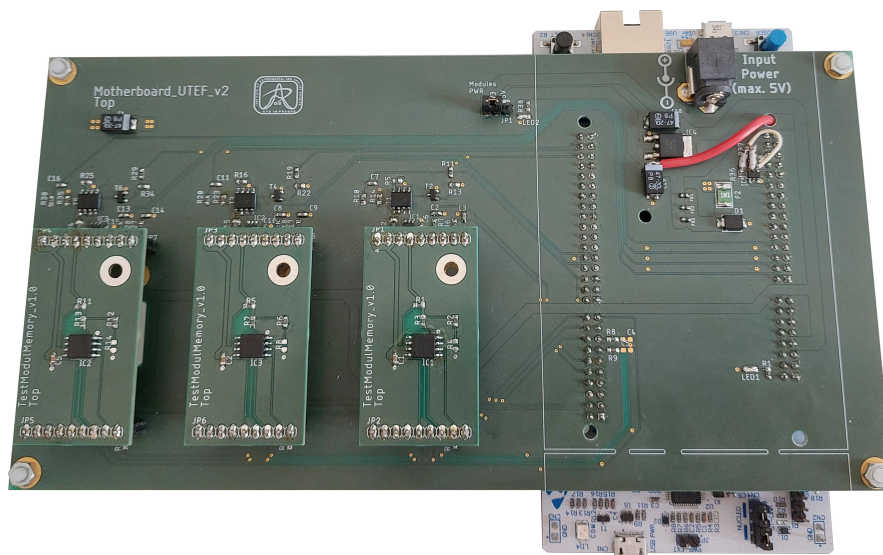
Konečný 3D model návrhu DPS základní desky je možné vidět na obr. 5.6a a 3D model testovacího modulu na obr. 5.6b. Na obrázku 5 je vyfocena konečná realizace testovací platformy s připojenými moduly.

Následnou realizací a úspěšným ověřením funkčnosti byly zjištěny následující dva problémy. První vznikl při návrhu pouzdra pro teploměr TMP100, kde došlo k prohození pinů SDA a SCK. Oprava úspěšně opravena zásahem do DPS. Další problém se vyskytl při simulování jevu typu SEL velmi malým rezistorem. Zde došlo ke krátkodobému poklesu napětí (tzv. brownout), což mělo za následek resetování MCU, proto do další testovací sady modulů byla přidána součástka hlídající nadproud v obvodu.

5. Realizace platformy pro test elektronických komponent

Obrázek 5.6: 3D modely DPS.

Obrázek 5.7: Realizace DPS.

Kapitola 6

Firmware pro MCU

V následujících podkapitolách je rozebrán princip a funkčnost firmwaru, který testuje připojené elektronické komponenty na radiační odolnost (paměť komunikující pomocí SPI).

6.1 Typy testů

Testovací rutiny na SEE a TID jsou velmi podobné. Při SEE se paměti testují převážně porovnáváním zapsaných a vyčtených dat a kontrolou proudové spotřeby. Hranice odběru proudu vychází z katalogového listu výrobce testované elektronické součástky, dále je k této hodnotě přičtena tolerance. Jev typu TID můžeme testovat zrychlenou degradací. Zařízení absorbuje dávku za kratší čas o takové intenzitě záření, která odpovídá absorbované dávce vyžadované aplikací [26]. Při tomto procesu je rovněž sledován odběr proudu a schopnost zápisu nebo čtení.

V implementaci FW jsou k dispozici dva typy testů. První test zapisuje do konkrétní buňky definovanou hodnotu, což umožňuje zapisovat určité posloupnosti logických 1 a 0. Takovým číslem může být například 0x55, kde po každé logické 1 následuje 0 a naopak. Pro tuto posloupnost lze jednoduše nalézt nepravidelnost a chybu vznikající při zapisování. Druhým testem je tzv. „test s proměnnými hodnotami“, kdy před každým zápisem 1B do paměti je hodnota vždy o jedničku inkrementována oproti hodnotě ve vedlejší buňce.

6.2 Programovací prostředí STM32CubeIDE

Vybranou vývojovou desku Nucleo je možné programovat v prostředí STM32-CubeIDE od firmy ST Microelectronics. Tento program se skládá ze dvou částí. První je STM32CubeMX, který umožňuje grafické přiřazení funkcí jednotlivým pinům a nastavení jejich parametrů (např. u SPI CPOL a CPHA). Touto částí programu mj. lze nastavovat frekvence jednotlivých periférií (tzv. clock configurator). Na základě nastavení v první části je vygenerován kód v jazyce C nebo C++. Jedná se hlavně o soubory *main.c* a *main.h*. Hlavičkový soubor *main.h* zajišťuje integraci, pomocí klíčového slova *include*, zdrojových souborů knihovny HAL. Hlavičkový soubor *main.c* obsahuje inicializaci peri-

ferií na základě nastavených vlastností v grafickém editoru. Dále tento soubor může obsahovat zahrnutí dalších potřebných zdrojových souborů. Kromě toho *main.c* obsahuje vyznačená místa pro vepsání vlastního kódu, pokud tento kód napíšeme do nevyhrazených míst, v následujícím použití grafického editoru je uživatelský kód odstraněn.

Výhody tohoto prostředí můžeme nalézt např. v rychlosti vytvoření základní struktury s rychlou inicializací vlastností pinů a periférií MCU.

Pro jednoduchost programování byla využita HAL knihovna, více ve zdroji [28].

6.3 Hierarchie FW

Firmware pro MCU je rozdělen na tři následující části.

Komunikace s PC - zabezpečena pomocí TCP/IP protokolu. Pro redukcí množství přenášených dat je použita síťová architektura typu klient-server (dotaz-odpověď). Iniciátorem komunikace je uživatel obsluhující aplikaci, tedy aplikace v PC (klient) se dotazuje na server (mikrokontrolér).

Testování součástek je ve firmwaru pouze implementováno a jeho spouštění je provedeno na základě předchozího požadavku od klienta. K dispozici jsou dvě rutiny zahrnující oba typy testů. První je zápis definovaného počtu bajtů o určité hodnotě do jednotlivých pamětí a druhou rutinou je čtení definovaného počtu bajtů s určením počtu chybných bitů.

Měření proudu je ve FW implementováno a pracuje v režimu neustálého měření pro co nejrychlejší detekci jevu typu SEL, ke které dochází při překročení předem definované hranice velikosti proudu.

6.4 Použití DMA

Pro odlehčení procesoru a umožnění neustálé interakce klienta se serverem bylo nutné použít DMA. Jedná se o prvek umožňující paměti komunikaci s různými perifériemi bez účasti MCU. V tomto případě bylo použito DMA pro komunikaci s SPI a pro čtení hodnot z ADC. V případě SPI se jedná o dlouhé časové vytížení MCU při zápisu nebo čtení dat.

Jak je uvedeno v [28], HAL knihovna umožňuje použít pro komunikaci s SPI přes DMA funkce *HAL_SPI_Transmit_DMA* a *HAL_SPI_Transmit_Receive_DMA*. První funkce se týká zápisu a druhá i čtení. Dále je nutné pro správný chod implementovat funkce *HAL_SPI_TxCpltCallback* a *HAL_SPI_RxCpltCallback*, které se volají po dokončení transakce. Implementace těchto funkcí závisí výhradně na programátorovi, protože knihovna HAL přesnou implementaci nedefinuje.

Při použití ADC s DMA se jedná o stejný princip. Nejprve je nutné odstartovat měření pomocí *HAL_ADC_Start_DMA*. Po dokončení měření je volána funkce *HAL_ADC_ConvCpltCallback*. Funkcí *HAL_ADC_Stop_DMA* je možné měření na ADC vypnout.

6.5 Použití registrů

K ukládání výsledků měření a stavových informací o měřicí platformě slouží registrové pole. Tento způsob ukládání dat byl použit pro jednoznačné uložení důležitých informací strukturovaně.

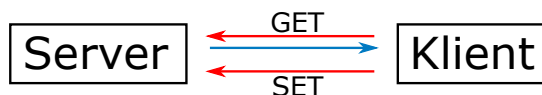
Jedná se o pole datového typu *uint32_t* o velikosti 21 prvků, kde každý prvek má velikost 32b. To umožňuje do pole ukládat i datový typ *float*. V tab. 6.1 jsou uvedeny položky registru s uvedenou adresou.

Adresa	Položka	Pozn.
0x00	Informace o teplotě	[°C]
0x01	Odběr proudu modulu č. 1	[mA]
0x02	Odběr proudu modulu č. 2	[mA]
0x03	Odběr proudu modulu č. 3	[mA]
0x04	Status napájení modulu č. 1	1 nebo 0
0x05	Status napájení modulu č. 2	1 nebo 0
0x06	Status napájení modulu č. 3	1 nebo 0
0x07	Status zápisu	1 nebo 0
0x08	Status čtení	1 nebo 0
0x09	Počet chyb při posledním testu na modulu č. 1	[b]
0x0A	Počet chyb při posledním testu na modulu č. 2	[b]
0x0B	Počet chyb při posledním testu na modulu č. 3	[b]
0x0C	Počet testovaných bajtů	[B]
0x0D	Max. proud pro jev SEL na modulu č. 1	[mA]
0x0E	Max. proud pro jev SEL na modulu č. 2	[mA]
0x0F	Max. proud pro jev SEL na modulu č. 3	[mA]
0x10	Proud při jevu typu SEL na modulu č. 1	[mA]
0x11	Proud při jevu typu SEL na modulu č. 2	[mA]
0x12	Proud při jevu typu SEL na modulu č. 3	[mA]
0x13	Počet korekcí ECC na modulu č.1	[-]
0x14	Počet korekcí ECC na modulu č.2	[-]
0x15	Počet korekcí ECC na modulu č.3	[-]

Tabulka 6.1: Položky registru.

6.6 Struktura paketů

Struktura paketu se řídí typem příkazu. Klient má k dispozici dva typy příkazů, příkaz GET a SET viz obr. 6.1. Paket je reprezentován textovým řetězcem a jednotlivé prvky paketu jsou od sebe odděleny speciálním znakem.

Obrázek 6.1: Topologie komunikace.

Příkaz GET

Tento příkaz je určen pro získávání informací z registru. Dotaz klienta je složen pouze z adresy směřující na určitou položku v registru. Odpověď serveru je složena z příchozí adresy a uloženými daty na příslušné adrese. Struktury jednotlivých paketů viz tab. 6.2.

Dotaz				
Znak (1B)	Adresa registru (1B)			Znak (1B)
Odpověď				
Znak (1B)	Adresa registru (1B)	Znak (1B)	Data (3B)	Znak (1B)

Tabulka 6.2: Struktura paketu GET.

Příkaz SET

Tento příkaz slouží k nastavování různých parametrů a spouštění testů. Je složen z číselné *adresy* (určující typ příkazu), *kanálu* (definování modulu, kterého se příkaz týká) a *daty* (upřesňující příkaz). Struktura paketu je uvedena v tab. 6.3. Prvky paketu *kanál* a *data* nejsou povinné a mohou být také nastaveny na nulu. Po tomto příkazu nenásleduje odpověď.

Dotaz			
Znak (1B)	Adresa (1B)	Znak (1B)	Kanál (1B)
Dotaz pokračování			
Znak (1B)	Data (3B)		Znak (1B)

Tabulka 6.3: Struktura paketu SET.

Seznam příkazů a jejich funkce jsou uvedeny v následující tab. 6.4.

Adresa	Funkce	Parametry
0x80	Nastavení stavu napájení	kanál, stav (1 nebo 0)
0x81	Spuštění zápisu konstant	hodnota
0x82	Spuštění zápisu proměnných hodnot	-
0x83	Spuštění čtení a porovnávání hodnot	-
0x84	Vypnutí testu uživatelem	-
0x85	Nastavení počtu testovaných bajtů	počet bajtů
0x86	Nastavení max. proudu pro SEL	kanál, proud [mA]

Tabulka 6.4: Seznam příkazů SET.

6.7 Implementace TCP/IP

STM32CubeIDE podporuje použití lwIP (Lightweight IP). Jedná se o knihovnu, která nabízí odlehčenou implementaci TCP/IP protokolu pro embedded zařízení a je napsaná v jazyce C. LwIP vyvinul Adam Dunkels a v dnešní době na ní pracuje tým vývojářů. Dále tato implementace nabízí protokoly a funkce jako jsou např. IP (Internet Protocol), ICMP (Internet Control Message Protocol), UDP, TCP, DNS (Domain Name System) nebo DHCP (Dynamic Host Configuration Protocol). [29]

LwIP lze použít v různých konfiguracích. První je rozhraní typu Raw API (Application Programming Interface), které je řízené callback funkcemi (při vzniku události je zavolaná specifická funkce) a je nejméně hardwarově náročné. Tato varianta je určena pro použití v systémech bez operačního systému. Další variantou je Netconn API, vyžadující použití operačního systému s využitím vláken. Třetí variantou je Socket API. Jedná se o rozšířenou variantu Netconn API zaměřenou na kompatibilitu s jinými operačními systémy/implementacemi za cenu nižší rychlosti. [30]

Použitá implementace TCP/IP vychází z příkladu TCP serveru z [31]. Jedná se o upravenou Raw API implementaci Adama Dunkelse, firmou ST Microelectronics a [31]. Funkcí příkladu je ECHO TCP server, který vkládá do odpovědi předem definovaný text.

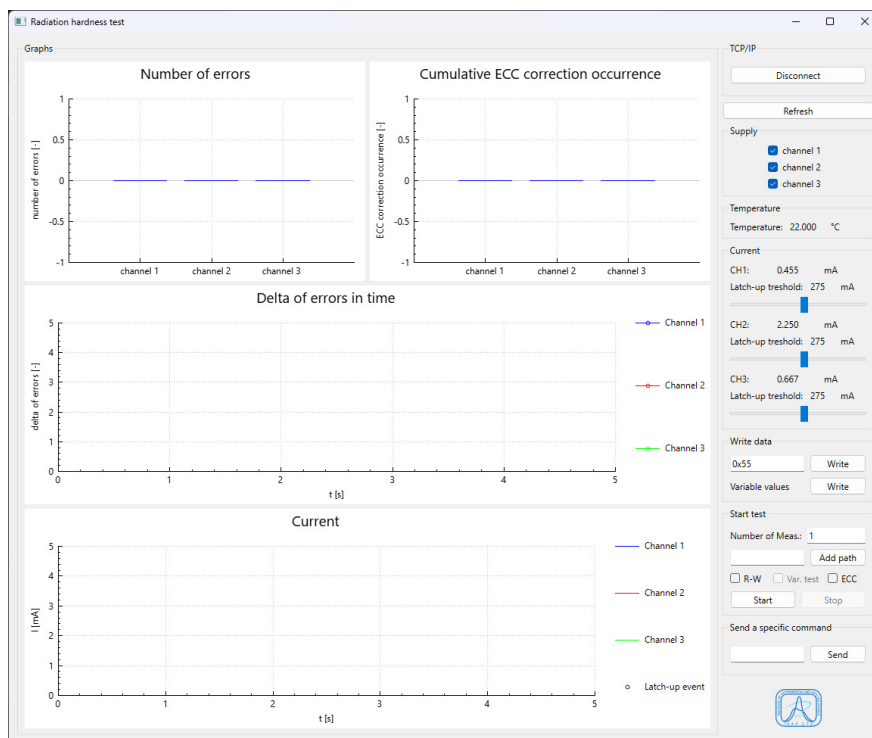
Server se nachází na předem definované IP adrese s hodnotou 192.168.0.111 a na portu 7. Pro správnou funkčnost je nutné na klientovi nastavit IP adresu v rozsahu definovaném maskou 255.255.255.0 a vypnout funkci DHCP serveru.

Kapitola 7

Aplikace pro počítač

Tato kapitola popisuje grafickou aplikaci pro počítač viz obr. 7.1, která má za úkol spouštět měření, průběžně informovat o jeho průběhu a vykreslovat naměřené údaje.

Aplikace je naprogramována pomocí jazyka C++ v prostředí QT. Jak uvádí [32], tak se jedná o multiplatformní knihovnu na vývoj grafických aplikací (počítače, mobilní telefony, embedded zařízení atd.). Implementace je možná ve více programovacích jazycích (C++, Python, Javascript, ...). Framework QT nabízí širokou škálu tříd implementující různé problémy (TCP, UDP, Sériová linka, ...) s kvalitní dokumentací [32]. Při vývoji aplikace v tomto prostředí je možné využít grafického editoru QT Creator nebo, jako v mém případě, např. Visual Studio Code.

Obrázek 7.1: Uživatelské rozhraní aplikace pro PC.

7.1 Signály a sloty

Pro komunikaci mezi objekty (oznámení o událostech určité komponenty) se v QT používají tzv. signály a sloty. Popis vlastností a funkčnosti vychází z online dokumentace Frameworku QT uvedené ve zdroji [33]. Objekt vygeneruje signál na základě konkrétní, předem definované, události. Následně vygenerovaný signál je zpracován slotem. K propojení signálu se slotem slouží funkce *connect*, rozpojení signálu od slotu lze pomocí funkce *disconnect*. Signály jsou veřejné funkce. K jednomu signálu může být připojeno více slotů (platí i naopak) a jejich zpracování probíhá v pořadí jakém jsou propojené. Je možné vytvářet svoje vlastní signály a sloty. Důležitou poznámkou je, že všechny třídy používající signály a sloty musí být potomky od základní třídy *QObject*.

7.2 Vykreslování grafů

Pro vykreslování grafů je použita grafická komponenta *qcustomplot*. Jedná se o volně šiřitelnou knihovnu umožňující vykreslovat různé typy grafů (spojité, sloupcové, koláčové apod.) i v reálném čase disponující kvalitní dokumentací a mnoha příklady uvedené ve zdroji [34]. Komponenta je určena pro Framework QT a je použitelná v programovacím jazyce C++. Výsledné grafy lze exportovat do mnoha formátů jako například jsou PDF, PNG, JPG apod. [34].

7.3 Grafické uživatelské rozhraní

V následujících podkapitolách bude rozebrán návod na používání jednotlivých komponent. Program je rozdělen na dvě hlavní části viz obr. 7.1. V levé části programu se nacházejí grafy zobrazující celkový počet chyb vzniklých během měření na definovaném kanále, počet oprav pomocí ECC na konkrétním modulu, změnu počtu chyb v čase a vývoj velikosti odebíraného proudu. V pravé části programu se nacházejí ovládací tlačítka umožňující spouštět měření a nastavovat některé veličiny registrového pole.

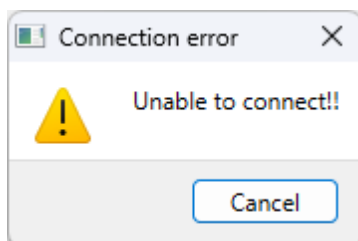
7.3.1 Ovládací část programu

Jedná se o pravou část programu. Dále je tato část rozdělena do speciální bloků jmenovaných se podle jejich funkce. Jakákoliv komponenta je dostupná pouze pokud je v programu užitečná a nemůže generováním signálů narušit jeho běh, v opačném případě jsou takové komponenty zašedlé a nepřístupné.

V následujících bodech jsou popsány jednotlivé bloky podle názvu v aplikaci. Všechny popisky a názvy v programu jsou uvedeny v anglickém jazyce.

■ Sekce TCP/IP

Tento blok se stará o připojení se na server. Automaticky se připojuje na IP adresu 192.168.0.111 a na port 7. V případě, že se k serveru nebylo možné připojit je vygenerovaná varovná zpráva (viz obr. 7.2). Po úspěšném připojení se nápis na tlačítku změní na *disconnect* a je možné se od serveru odpojit. Ovládací prvky v této části programu jsou zpřístupněny po úspěšném připojení k serveru.

Obrázek 7.2: Zpráva signalizující chybu při připojování k serveru.

■ Tlačítko Refresh

Tímto tlačítkem je možné aktualizovat informační prvky. Po stisku tohoto tlačítka jsou vyčteny aktuální hodnoty registrového pole.

■ Sekce Supply

Tento blok tvoří zaškrtačací pole umožňující vzdáleně řídit napájení jednotlivých modulů. Po změně hodnoty políčka je vygenerován příslušný příkaz SET.

■ Sekce Current

Tento blok v první řadě informuje o aktuální spotřebě proudu jednotlivých kanálů. Dále je zde uvedena nastavená hodnota hladiny proudu pro detekci jevu typu SEL, tuto hladinu lze nastavit příslušným posuvníkem. V případě překročení této hodnoty je do grafu, uvádějící spotřebu proudu, tento proud vynesena. Následně dojde k ukončení testu s informační zprávou, že došlo k jevu typu SEL. Nastavitelné rozmezí proudů je v rozsahu 0–500 mA.

■ Sekce Write data

Jedná se o blok starající se o spouštění zápisu dat do paměti (stiskem tlačítka *Write*). Uživatel má k dispozici dva typy zápisu. Prvním typem je zápis konkrétní hodnoty nastavitelné editovacím okénkem a druhým je zápis proměnného pole. Po ukončení je vygenerována informační zpráva.

■ Sekce Start test

V této sekci je možné nastavovat a spouštět testy. V prvním řádku je možné nastavit počet ihned po sobě následujících měření. Po spuštění testu je v tomto okénku vypisovaný počet zbývajících měření.

Dalším řádkem je možné nastavit adresářovou cestu a jméno ukládaných souborů. Data jsou ukládány jak do formátu typu PDF, tak i s příponou *.txt* pro možnost následného zpracování naměřených dat. Jméno výstupního souboru je doplněno o datum a čas měření, typ uložených dat (curr = průběh proudu, delta = průběh změn chyb v čase, err = celkový počet chyb, ECC = celkový počet ECC korekcí) a nakonec o jaké měření se jedná (např. 2. z 10 apod.). Název výstupního souboru může například vypadat následovně: *CY15B104QSN_05-05-2023_10-09_err_2_of_10.txt*

Na třetím řádku je možné zaškrtnutím tlačítkem *R-W* nastavit, jestli součástí testu bude i zápis nebo jen čtení. Případně se dá nastavit tlačítkem *Var. test* zápis proměnného pole. Test se zápisem je vhodný pro zjišťování schopnosti zápisu do paměti (testování na TID). Dále je možné programu oznámit, jestli připojené moduly obsahují paměť s ECC. V případě odškrtnutí tohoto tlačítka program nebude vykreslovat graf s ECC.

Posledním řádkem je možné spustit samotné měření. Stiskem tlačítka *Start* se pouští procedura, která každou 1 s vykresluje grafy a kontroluje, jestli server neukončil měření. Měření je ukončeno tlačítkem *Stop*, doběhnutím všech měření nebo výskytem jevu typu SEL.

■ Sekce Send a specific command

V tomto bloku je možné posílat zbylé příkazy. Toto řešení bylo zvoleno pro zachování obecného použití aplikace v případě rozšiřování příkazů na straně serveru. Do textového pole je vepsána struktura paketu podle kapitoly 6.6 a tlačítkem *Send* se aplikace postará o doručení paketu druhé straně.

■ 7.3.2 Grafická část programu

V levé části programu se nacházejí grafy. V následujících podkapitolách zde budou jednotlivě popsány jejich vlastnosti. Popisky a legendy v grafech jsou uvedeny v angličtině.

■ Graf Number of errors a Cumulative ECC correction occurrence

Prvním graf zobrazuje celkový počet chybných bitů a druhý celkový počet ECC korekcí. Jedná se o sloupcové grafy, kde každý sloupec reprezentuje jeden kanál (osa x). Osa y uvádí celkový počet napočítaných chyb. Graf má v základním režimu osu y omezenou na interval $\langle -1;1 \rangle$. Postupem vykreslování je rozsah této osy automaticky upravován podle nejvyšší vykreslované hodnoty.

■ Graf Delta of errors in time

Další graf ilustruje změnu počtu chyb v čase. Díky tomuto grafu je možné určit jakým způsobem jsou jednotlivé paměťové buňky zasahovány a v jakých situacích ke změně bitů dochází. Osa x reprezentuje čas a je cejchovaná v sekundách. Osa y představuje změnu v počtu chyb od minulého výpisu.

■ Graf Current

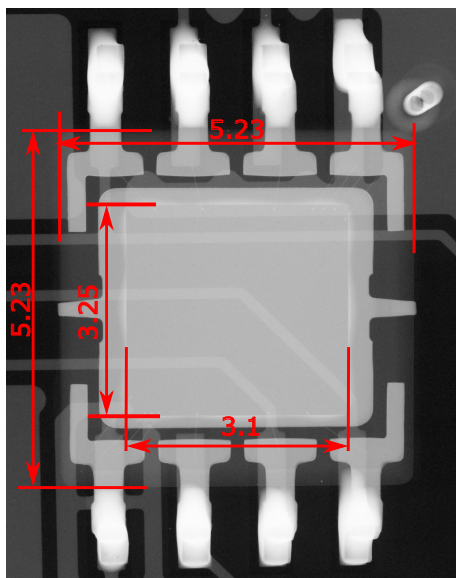
Poslední graf zobrazuje průběh spotřeby proudu. Opět na ose x se nachází čas v sekundách. Osa y reprezentuje velikost proudu v mA. V případě překročení nastavené hranice pro Latchup-up event je tato událost do grafu zaznamenána přidáním signalizačního bodu na průběhu proudu odpovídajícího kanálu.

Kapitola 8

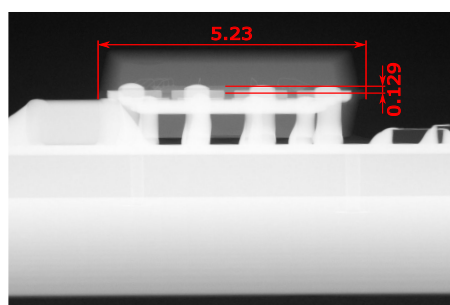
Měření radiační odolnosti

Měření radiační odolnosti probíhalo na detašovaném pracovišti ÚTEF v laboratoři urychlovače Van de Graaff. Testovanou součástí byla F-RAM paměť CY15B104QSN o velikosti 4 Mb [25].

V ÚTEFu byly pořízeny rentgenové snímky testované paměti (viz obr. 8.1a a 8.1b) pro určení přibližné velikosti a pozice křemíkového čipu. Na fotce jsou vidět kóty s hodnotou 5,23 mm označující rozměry pouzdra. Po přiblížení (viz obr. 8.2), lze vidět spojení nožiček pinů se samotným čipem pomocí malých drátků (tzv. „wirebondy“) a na základě těchto vodičů bylo určeno umístění samotného křemíku, včetně jeho přibližné velikosti. Po přepočítání měřítka snímku jsou určeny rozměry o hodnotách 3,25x3,1x0.129 mm. Znalost pozice paměťových buněk je vhodná pro správné zaměření urychlovaného svazku při měření SEE efektů na urychlovači částic, kdežto znalost rozměrů je vhodné pro určení ozářeného objemu při testování na TID (viz podkapitola 3.3).

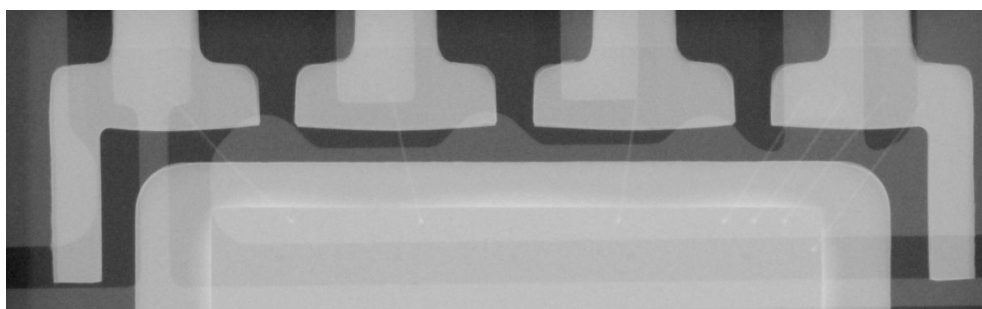

(a) : vrchní pohled.

(b) : boční pohled

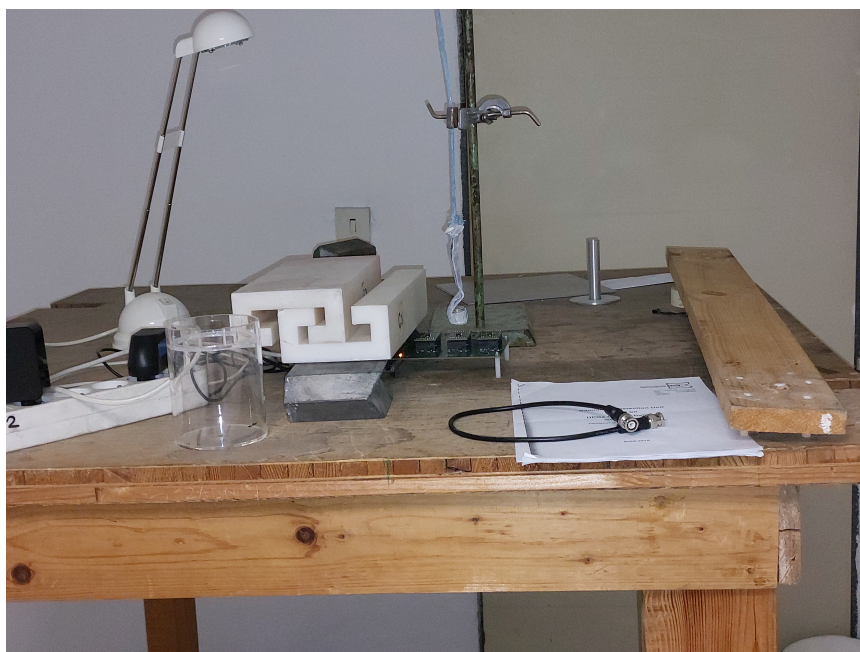
Obrázek 8.1: Rentgenový snímek paměti CY15B104QSN.

Obrázek 8.2: Viditelné „wirebondy“ na snímku paměti CY15B104QSN.

8.1 Průběh a výsledky měření

Na detekci jevů typu SEU a SEFI byla uvedená paměť vystavena válečku z materiálu AmBe (americium, beryllium). Podle zdroje [36], při měření použitý zdroj záření Am241/Be emituje neutrony s energií přibližně v rozsahu 0 až 10 MeV a největší intenzita záření se pohybuje okolo 3 MeV. Měřicí pracoviště je uvedeno na obr. 8.3, kde je možné vidět visící AmBe váleček nad prostředním testovacím modulem. Na detailním snímku 8.4 lze vidět Základní desku s testovanými moduly a stínění MCU před tokem neutronů pomocí olověných a polyethylenových bloků (bílý blok).

Obrázek 8.3: Měřicí stanoviště s AmBe válečkem.

Obrázek 8.4: Detailní pohled na měřicí stanoviště.

8.1.1 Výsledky měření jevu typu SEU

Zda došlo ke vzniku jevu SEU bylo testováno zápisem konkrétní hodnoty do všech buněk v paměti (0x80000). V tab. 8.1 vidíme naměřená data. **Doba ozáření** je definovaná jako časový rozdíl mezi dvěma měření v hodinách.

Doba ozáření [h]	Počet SEU [b]
0.5	0
1	0
3	0
18	0
72	0

Tabulka 8.1: Výsledky měření jevu typu SEU.

Testovaná paměť disponuje automatickou ECC korekcí, která je schopná opravit 1 bit v jednom slově bez uvedení této události v *ECC status registru* v paměti. Čítač ve zmiňovaném registru čítá pouze 2b chyby, které testovaná paměť detekuje, ale není schopná je opravit. K detekci chyb ve slově dochází při čtení a pokud dojde k chybě jednoho bitu, tak je do paměťové buňky zapsaná opravená hodnota. Funkce ECC nelze vypnout. [25] Z tohoto důvodu byl interval mezi čtením z paměti postupně zvyšován, aby byla zvýšena pravděpodobnost výskytu 2b chyby v jedné buňce/slově. Zároveň za přítomnosti tohoto principu ECC korekce může být měření zkresleno.

8.1.2 Výsledky měření jevu typu SEFI

Vznik tohoto jevu byl testován zápisem proměnných hodnot (viz podkapitola 6.1) do všech buněk v paměti a snahou bylo zjistit náchylnost vyčítacího obvodu na tok neutronů. Předpoklad byl, že by vlivem radiace mohlo docházet např. ke čtení ze špatné adresy, tento předpoklad však následným měřením nebyl potvrzen, viz tab. 8.2.

Číslo měření	Počet SEFI [-]
1	0
2	0
3	0
4	0
5	0
6	0
7	0
8	0
9	0
10	0

Tabulka 8.2: Výsledky měření jevu typu SEFI.

Kapitola 9

Závěr

Cíl této práce, navrhnout hardwarovou platformu umožňující testování radiační odolnosti elektronických komponent, se podařilo navrhnout, vyrobit a otestovat s ní konkrétní zařízení. Testovanou součástí byla F-RAM paměť.

Hardwarová platforma byla navržena modulárně, tzn. že lze testovat široké spektrum elektronických komponent využívající sběrnice SPI nebo I²C. Výstup z testované elektronické součástky může také být ve formě napětového signálu, který je dále vzorkován ADC převodníkem. Platforma komunikuje pomocí ethernetu s PC. Zjištěným problémem, během ověřování funkčnosti detekce jevu typu SEL, je vznik podpětí a následném odpojení mikrokontroléru od PC. Tento problém může být vyřešen v dalším vývojovém kroku, přidáním omezovače proudu k napájení jednotlivých kanálů.

Použitý mikrokontrolér sbírá měřené informace a posílá je na požadavek do PC. Firmware disponuje dvěma testovacími rutinami umožňující zápis a čtení z pamětí, které jsou pouštěny připojeným PC.

Aplikace pro počítač byla napsána ve frameworku QT v jazyce C++. Pomocí této aplikace může uživatel pouštět samotné měření radiační odolnosti. Funkčnost byla ověřena dlouhodobým testem stability bez přítomnosti zdroje záření, tak i s jeho přítomností. Ověřování proběhlo bez zásadních chyb. Dalším možným vylepšením této aplikace je použití vláken pro čtení dat z mikrokontroléru.

Nakonec se podařilo otestovat F-RAM paměť CY15B104QSN neutronovým zdrojem AmBe na přítomnost jevů typu SEU a SEFI. Z naměřených výsledků vyplývá, že v paměti nenastal žádný ze zmiňovaných efektů. Výsledek testování na vznik SEU může být zkreslen přítomností automatické ECC korekce, která opraví 1b chybu v jedné buňce bez uvedení této informace do příslušného registru. Na druhou stranu námi získaný výsledek můžeme při porovnání se zdrojem [37] považovat za legitimní.

Zadání bakalářské práce považuji za splněné. Zdrojové kódy firmwaru pro MCU a aplikace pro počítač jsou k dispozici na uložišti GitLab ¹. Přínosem této práce pro ÚTEF je funkční platforma s možností testování různých polovodičových komponent na radiační odolnost vyžadující pouze vytvoření modulu s jemnou úpravou FW mikrokontroléru.

¹<https://gitlab.fel.cvut.cz/olbrimar/navrh-hw-platformy-pro-test-elektronickych-komponent-na-radiacni-odolnost>

Literatura

- [1] KOHOUT, Tomáš. Tajemství levných raket od SpaceX. In: *Kosmonautix.cz: Novinky ze světa kosmonautiky* [online]. Strakonice: Kosmonautix.cz, 2015 [cit. 2023-05-12]. Dostupné z: <https://kosmonautix.cz/2015/05/tajemstvi-levnych-raket-od-spacex/>
- [2] ULLMANN, Vojtěch. *Ionizující záření ve vesmíru a laboratoři, pro výzkum a využití v medicíně a technologiích. Astro Nukl Fyzika* [online]. Ostrava [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://astronuklfyzika.cz/JadRadFyzika6.htm>
- [3] HÁLA, Jiří. *Radioaktivita, ionizující záření, jaderná energie*. Brno: Konvoj, 1998. ISBN 80-85615-56-8.
- [4] ŠVEC, Jiří. *Radioaktivita a ionizující záření: Doplnující učební text pro předměty Bakalářská fyzika, Aplikovaná fyzika, Ochrana před zářením* [online]. Ostrava, 2005 [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://www.fbi.vsb.cz/export/sites/fbi/050/.content/galerie-souboru/studijni-materialy/zareni.pdf>. Doplnující učební text. Vysoká škola báňská — Technická univerzita Ostrava, Fakulta bezpečnostního inženýrství.
- [5] VOBECKÝ, Jan a Vít ZÁHLAVA. *Elektronika: součástky a obvody, principy a příklady*. 3., rozš. vyd. Praha: Grada, 2005. ISBN 978-80-247-1241-3.
- [6] BAUMANN, Robert a Kirby KRUCKMEYER. *Radiation Handbook for Electronics: A compendium of radiation effects topics for space, industrial and terrestrial applications* [online]. Rev. A. Dallas: Texas Instruments, 2020 [cit. 2022-11-29]. Dostupné z: <https://www.ti.com/seclit/eb/sgzy002a/sgzy002a.pdf>
- [7] SZURMAN, Karel. *Využití moderních metod zvyšování spolehlivosti pro implementaci řídicího systému*. Brno, 2012. Diplomová práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta informačních technologií, ústav počítačových systémů. Vedoucí práce Ing. Jan Kaštil.
- [8] YERMALAYEVA, Darya. *Vliv radiace na vlastnosti polovodičových součástek*. Brno, 2018. Diplomová práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta elektrotechniky a komunikačních technologií, Ústav elektrotechnologie. Vedoucí práce Prof. Ing. Vladislav Musil, CSc.

- [9] SROUR, J. R. a J. W. PALKO. Displacement Damage Effects in Irradiated Semiconductor Devices. *IEEE Transactions on Nuclear Science* [online]. 2013, **60**(3), 1740-1766 [cit. 2023-03-02]. ISSN 0018-9499. Dostupné z: doi:10.1109/TNS.2013.2261316
- [10] SROUR, J.R., C.J. MARSHALL a P.W. MARSHALL. Review of displacement damage effects in silicon devices. *IEEE Transactions on Nuclear Science* [online]. 2003, **50**(3), 653-670 [cit. 2023-03-02]. ISSN 0018-9499. Dostupné z: doi:10.1109/TNS.2003.813197
- [11] OLDHAM, Timothy R. Basic Mechanisms of TID and DDD Response in MOS and Bipolar Microelectronics. In: *NASA Electronic Parts and Packaging Program* [online]. Washington D.C, 2011, 2011 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: https://nepp.nasa.gov/files/25337/Oldham_NSREC2011SC.pdf
- [12] OSI Model v1. In: *Wikimedia Commons* [online]. San Francisco: Wikimedia Commons, 2015 [cit. 2023-03-09]. Dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:OSI_Model_v1.svg
- [13] PRAVDA, Ivan. *Referenční vrstevový model RM-OSI a protokolové architektury*. Praha, 2022 [cit. 2023-04-30]. Výukový materiál k předmětu Telekomunikační sítě a systémy. České vysoké učení technické v Praze, Fakulta elektrotechnická.
- [14] FIKAR, Pavel. *Ethernetové rozhraní embedded systémů* [online]. Plzeň, 2012 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/2351/1/Diplomova%20prace%20-%20Pavel%20Fikar.pdf.pdf>. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta elektrotechnická.
- [15] SPI three slaves. In: *Wikimedia Commons* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2006 [cit. 2023-04-22]. Dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:SPI_three_slaves.svg
- [16] SKŘIVÁNEK, Vojtěch. *Programujeme STM32: zdolejte jednočipy profesionálů* [online]. 2. vydání. Hradec Králové: TZ-one, 2021 [cit. 2023-03-12]. ISBN 978-80-7539-131-5. Dostupné z: <https://www.programujemekontrolery.cz/knihy.html>
- [17] TIŠNOVSKÝ, Pavel. Externí sériové sběrnice SPI a I²C. In: *ROOT.CZ_* [online]. Praha: ROOT.CZ_, 2008, 30.12.2008 [cit. 2023-05-13]. Dostupné z: <https://www.root.cz/clanky/externi-seriove-sbernice-spi-a-i2c/>
- [18] DUDÁČEK, Karel. Sériová rozhraní SPI, Microwire, I²C a CAN. In: *Západočeská univerzita v Plzni* [online]. Plzeň: Karel Dudáček, 2002, s. 2 [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: http://home.zcu.cz/~dudacek/NMS/Seriova_rozhrani.pdf
- [19] STMicroelectronics [online referenční manuál]. *STM32F405/415, STM32F407/417, STM32F427/437 and STM32F429/439*

- advanced Arm®-based 32-bit MCUs*. 2021. [cit. 16.03.2023]. Dostupné z: <https://www.st.com/en/microcontrollers-microprocessors/stm32f439zi.html#>
- [20] STMicroelectronics [online katalogový list]. *STM32F437xx STM32F439xx*. 2018. [cit. 24.03.2023]. Dostupné z: <https://www.st.com/en/microcontrollers-microprocessors/stm32f439zi.html#>
- [21] Texas Instruments [online katalogový list]. *INA138-Q1, INA168-Q1*. 2003 [cit. 27.03.2023]. Dostupné z: <https://www.ti.com/document-viewer/INA168-Q1/datasheet/features-sgls1746814#SGLS1746814>
- [22] HOSPODKA, Jiří. *Elektronické obvody: interaktivní studijní materiál* [online]. Verze 1.4.0. Praha: cJiří Hospodka, 2023, str. XIV-17/31 [cit. 2023-05-12]. Dostupné z: <https://hippo.fel.cvut.cz/vyuka/soubory/ElektronickeObvody.pdf>
- [23] Littelfuse [online katalogový list]. *miniSMDC110F-2 - miniSMD Series*. 2023 [cit. 04.05.2023]. Dostupné z: https://www.littelfuse.com/products/polyswitch-resettable-ppts/surface-mount/minismd/minismdc110f_2.aspx
- [24] Littelfuse [online katalogový list]. *SMBJ5.0A - SMBJ Series*. 2023 [cit. 04.05.2023]. Dostupné z: https://www.littelfuse.com/products/tvs-diodes/surface-mount/smbj/smbj5_0a.aspx
- [25] Infineon [online katalogový list]. *CY15B104QSN, CY15V104QSN 4Mb EXCELON™ Ultra Ferroelectric RAM (F-RAM)*. 2022 [cit. 27.03.2023]. Dostupné z: <https://www.infineon.com/cms/en/product/memories/f-ram-ferroelectric-ram/cy15b104q-lhxi/>
- [26] Space Radiation Effects On Electronics-TID Effects. In: *Space Talos* [online]. London, 2021, January 27, 2021 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://spacetalos.com/news/space-radiation-effects-on-electronics-tid-effects/>
- [27] BANNATYNE, Ross. Radiation testing of CMOS devices required for space use. In: *Military embedded systems* [online]. Scottsdale: VORAGO Technologies, 2017 [cit. 2023-04-13]. Dostupné z: <https://militaryembedded.com/radar-ew/rugged-computing/radiation-devices-required-space-use>
- [28] ST Microelectronics N.V. *Description of STM32F4 HAL and low-layer drivers* [online]. Uživatelský manuál UM1725, rev. 8. Ženeva: ST Microelectronics N.V. březen 2023 [cit. 04.05.2023]. 2227 s. Dostupné z: https://www.st.com/resource/en/user_manual/um1725-description-of-stm32f4-hal-and-lowlayer-drivers-stmicroelectronics.pdf
- [29] LwIP - lightweight TCP/IP. *LwIP Wiki* [online]. [cit. 2023-04-06]. Dostupné z: https://lwip.fandom.com/wiki/LwIP_Wiki

- [30] LwIP Application Developers Manual. *LwIP Wiki* [online]. [cit. 2023-04-06]. Dostupné z: https://lwip.fandom.com/wiki/LwIP_Application_Developers_Manual
- [31] STM32 ETHERNET #4. TCP SERVER. In: *Controllerstech* [online]. Indie: Controllerstech, 2021 [cit. 2023-04-06]. Dostupné z: <https://controllerstech.com/stm32-ethernet-4-tcp-server/>
- [32] *Qt Group* [online]. The Qt Company, 2023 [cit. 2023-04-12]. Dostupné z: <https://www.qt.io/>
- [33] Signals & Slots. In: *Qt DOCUMENTATION* [online]. The Qt Company, 2023 [cit. 2023-04-12]. Dostupné z: <https://doc.qt.io/qt-6/signalsandslots.html>
- [34] *QCustomPlot* [online]. Bubenreuth: Emanuel Eichhammer, 2022 [cit. 2023-04-12]. Dostupné z: <https://www.qcustomplot.com/index.php/introduction>
- [35] Integrated Silicon Solution Inc. [online katalogový list]. *ISSI IS25LE512M IS25WE512M 512Mb*. 2022 [cit. 05.05.2023]. Dostupné z: <https://www.issi.com/WW/pdf/IS25LE-WE-512M.pdf>
- [36] Eckert & Ziegler Nuclitec GmbH [online katalogový list] *Sealed Radiation Sources*. Rev. 07, 2009, str. B6 [cit. 17.05.2023]. Dostupné z: <https://cesio.cz/wp-content/uploads/2022/12/EZN-Sealed-radiation-sources.pdf>
- [37] DAHL, B. A., J. CRUZ-COLON, R. C. BAUMANN, et al. Radiation Evaluation of Ferroelectric Random Access Memory Embedded in 180nm CMOS Technology. In: *2015 IEEE Radiation Effects Data Workshop (REDW)* [online]. Boston, Massachusetts: IEEE, 2015, 2015, s. 5 [cit. 2023-05-15]. ISBN 978-1-4673-7641-9. Dostupné z: doi:10.1109/REDW.2015.7336729

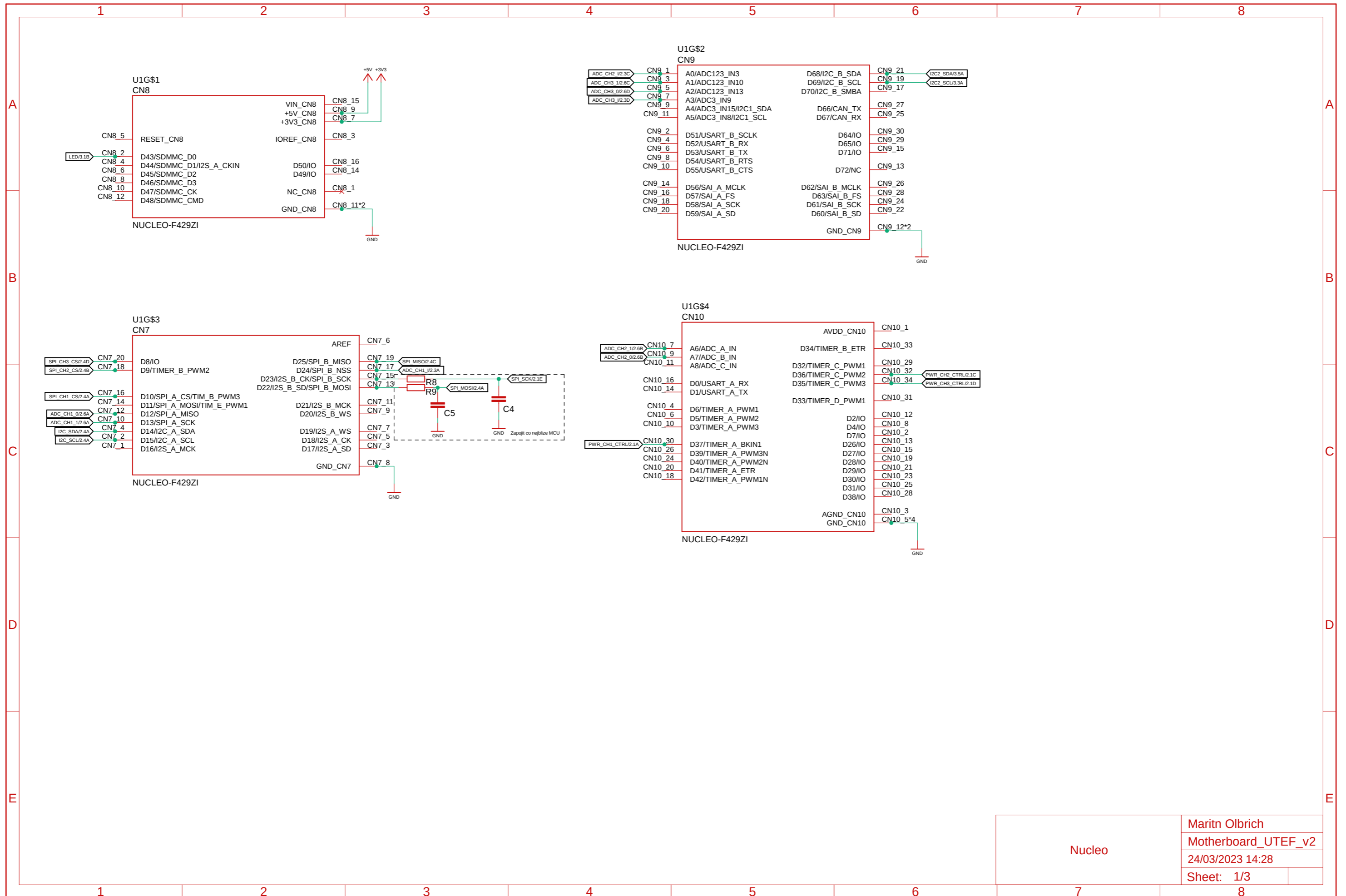

Přílohy

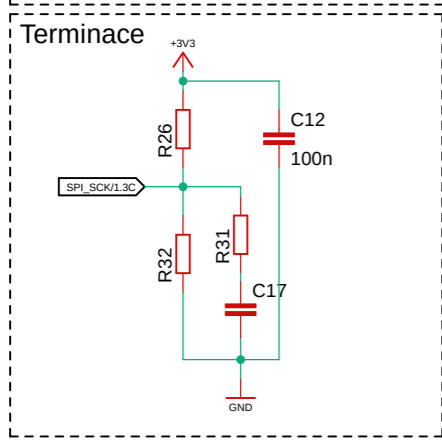
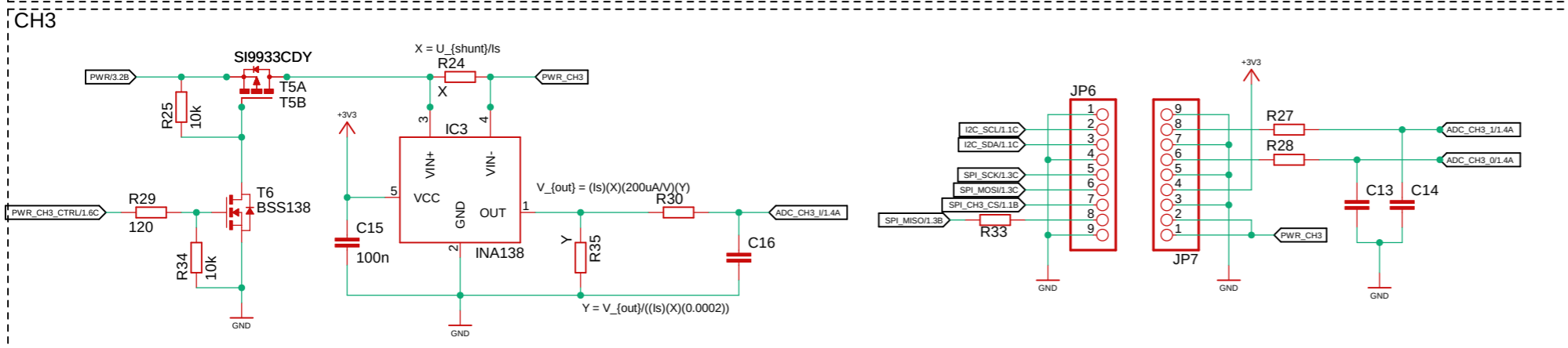
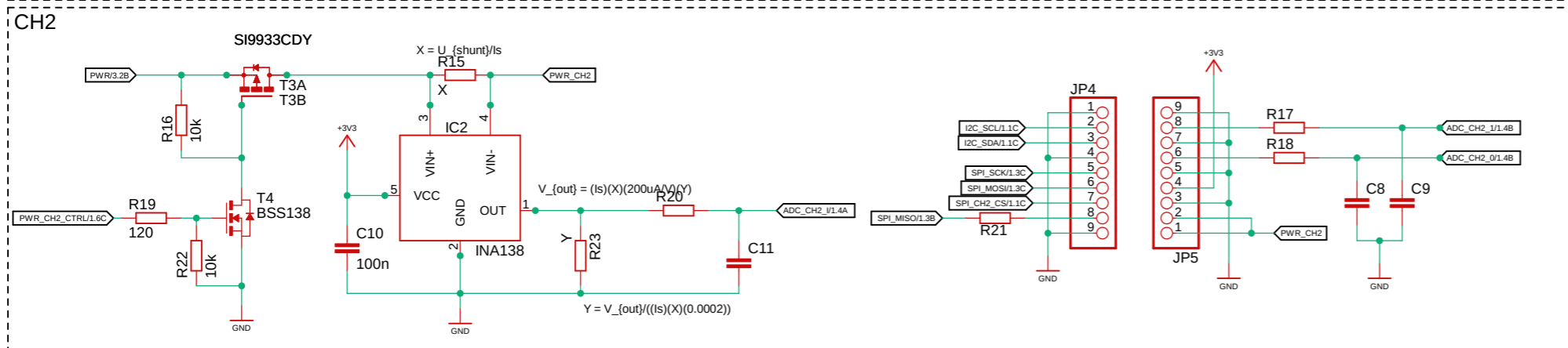
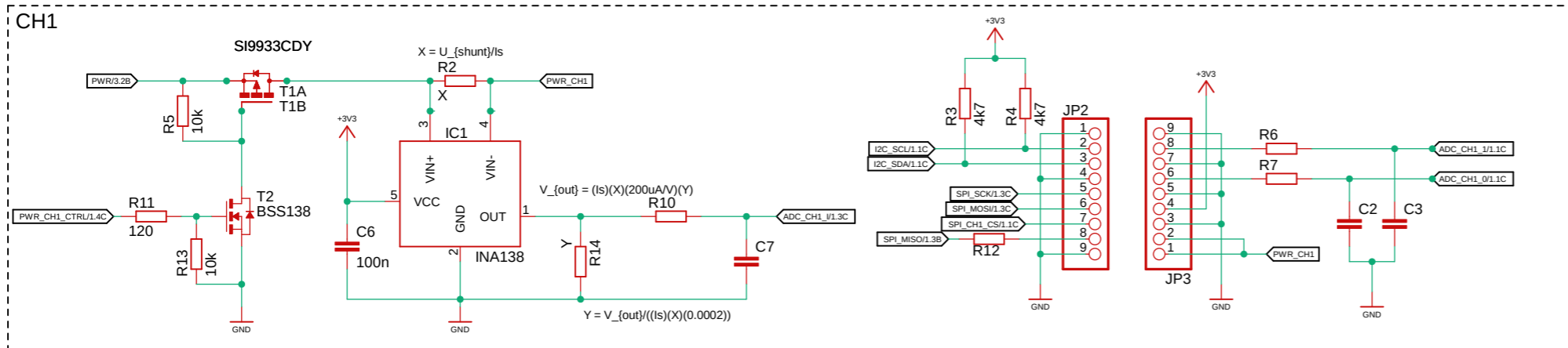

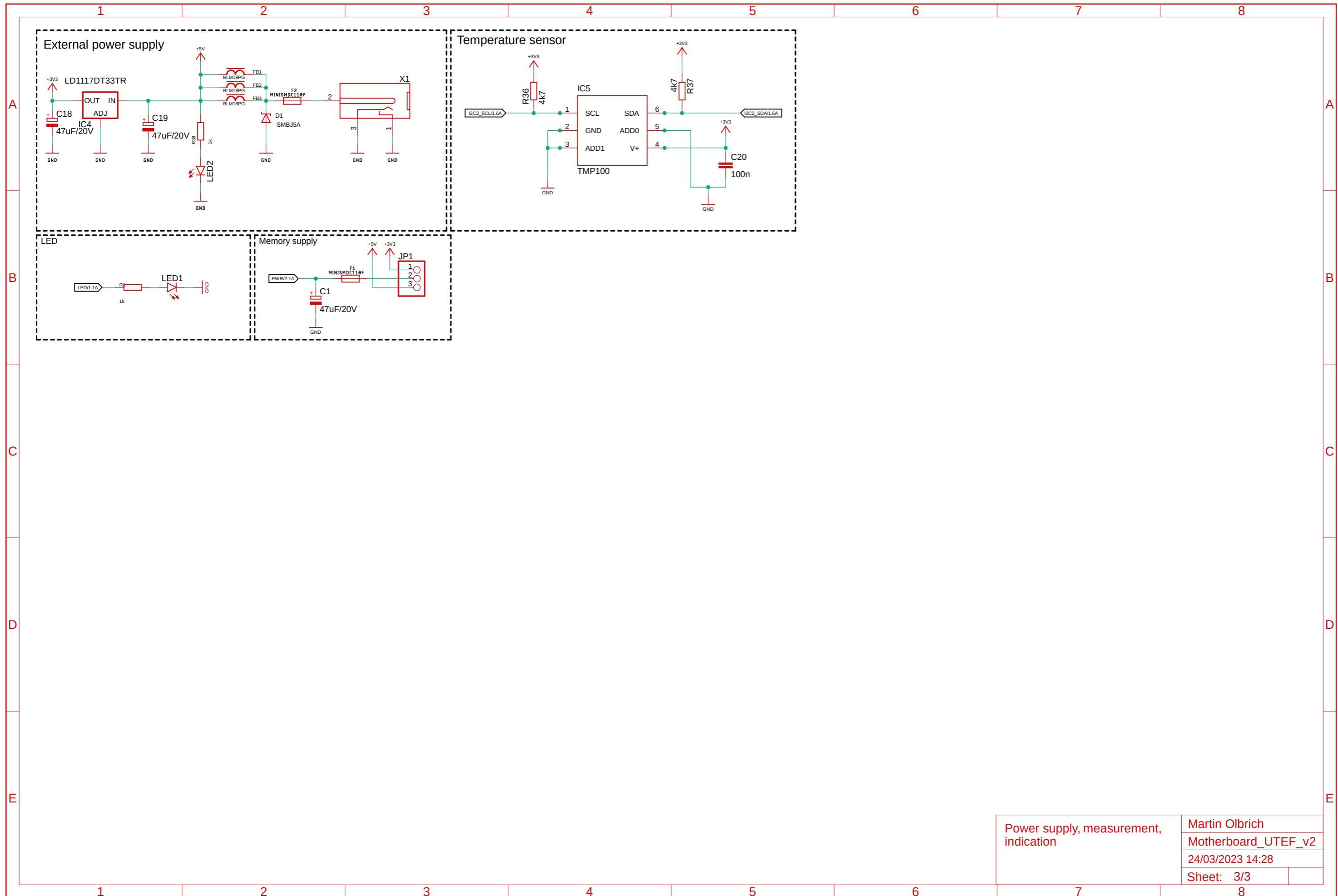
Příloha A

Schéma zapojení základní desky

Nucleo

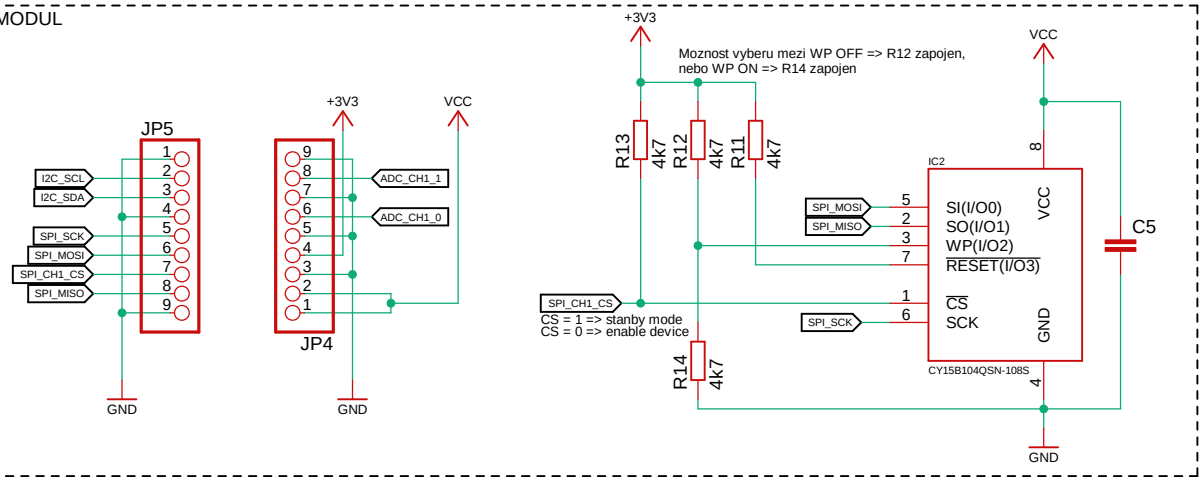
Power supply, measurement, indication	Martin Olbrich
	Motherboard_UTEF_v2
	24/03/2023 14:28
	Sheet: 3/3

Příloha B

Schéma zapojení testovacího modulu s CY15B104QSN

CH1 - MODUL

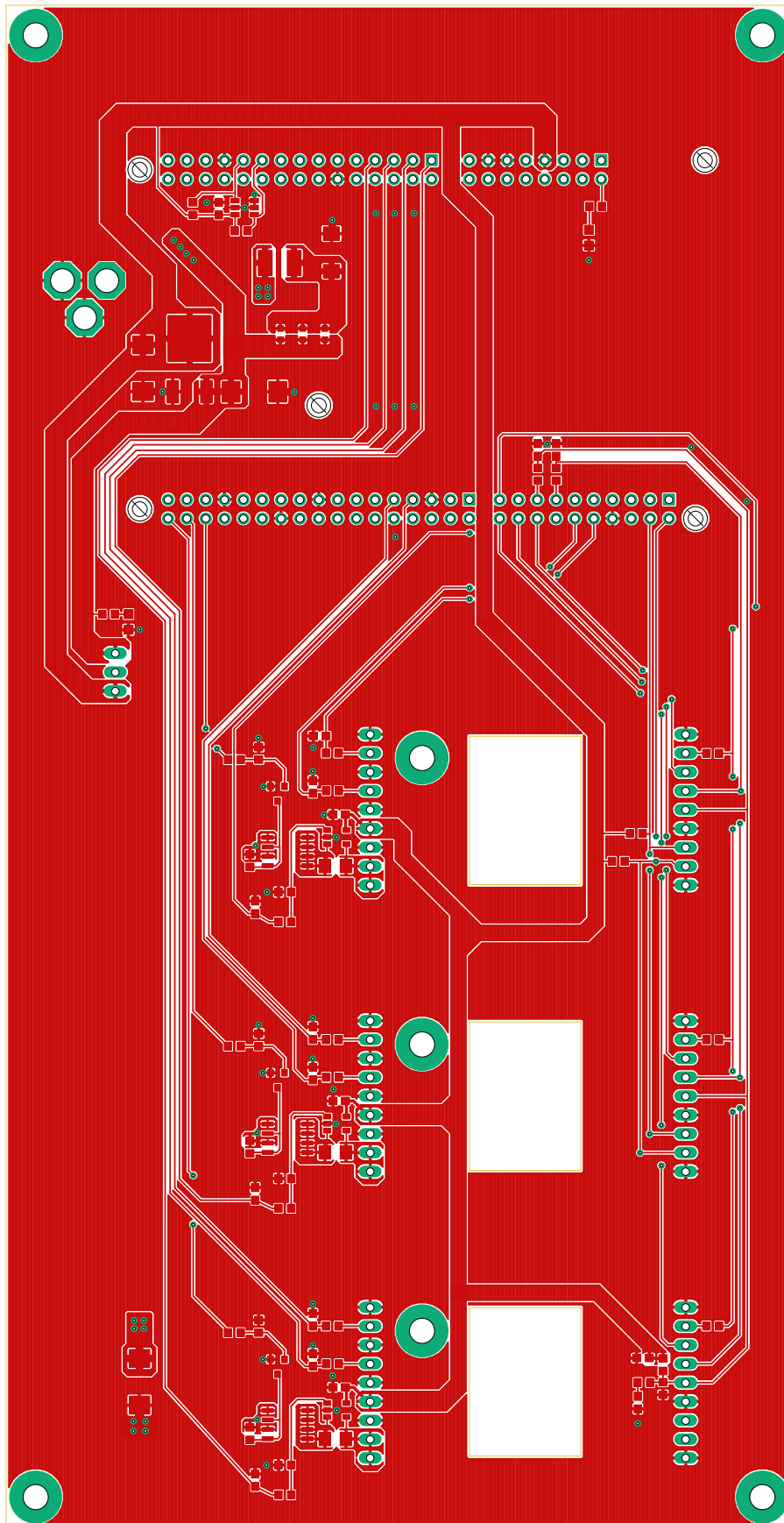
Test modul

Martin Olbrich	
TestModulMemory_v1.0	
24/03/2023 14:18	
Sheet: 1/1	

Příloha C

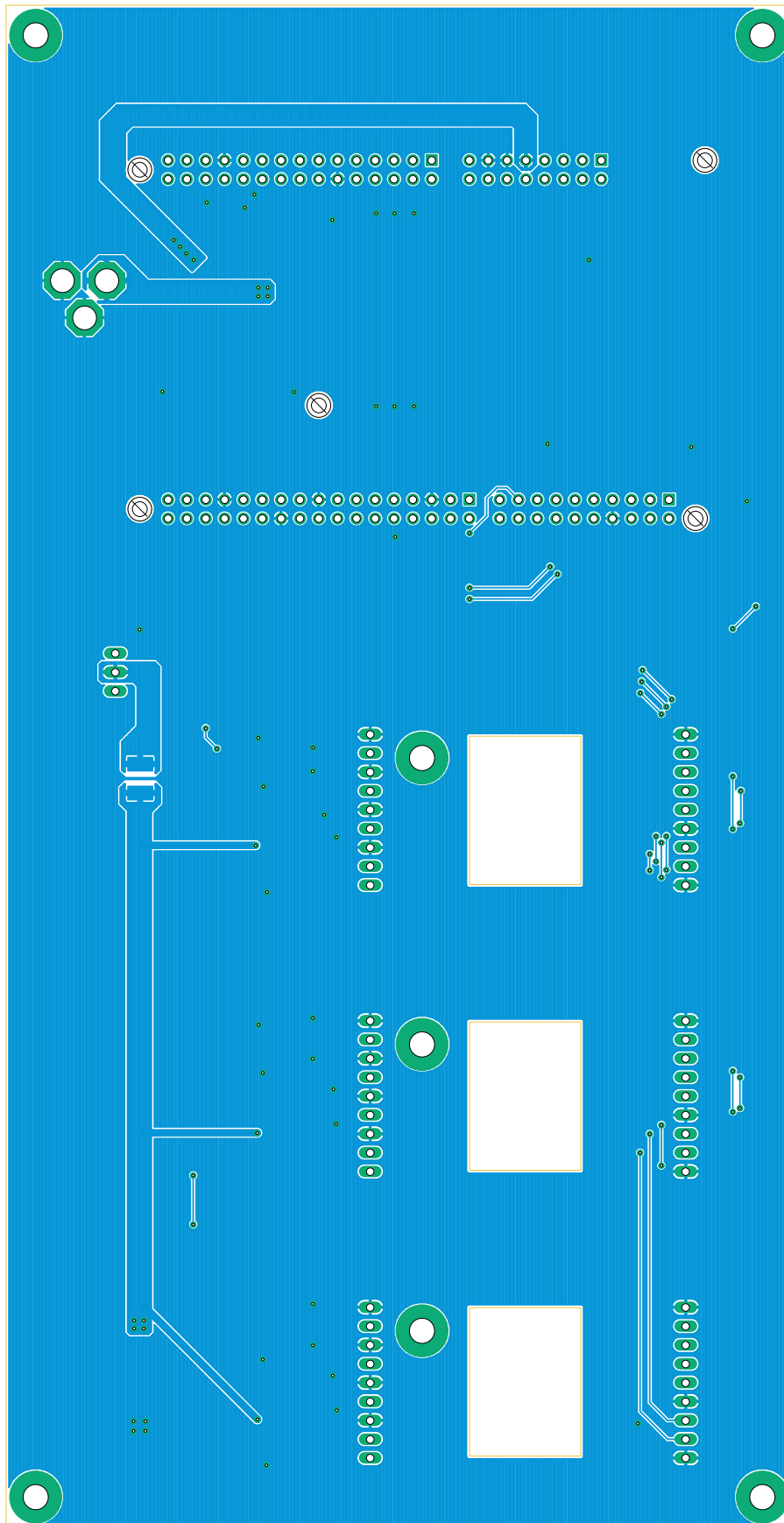
DPS základní desky, vrchní vrstva

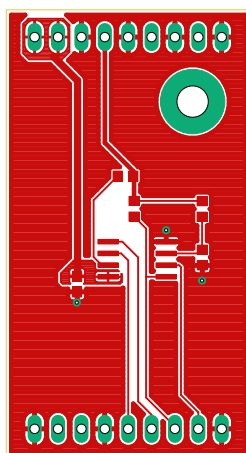
Příloha D

DPS základní desky, spodní vrstva

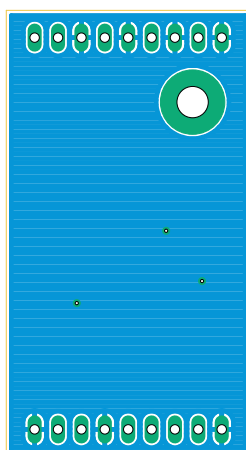

Příloha E

DPS testovacího modulu s CY15B104QSN

Obrázek E.1: Vrchní vrstva

Obrázek E.2: Spodní vrstva